Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ:
МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.
Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.
Навыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не варочаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:

На 1 месяц	90 к.
„ 3 „	2 р. 70 к.
„ 6 „	4 р. — к.
„ 1 год	8 р. — к.
Зьмена адрасу: іншагародкія	20 к.
мясцовыя	10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:

За радок нанпарэлі пасьля тэксту	— р. 50 к.
За радок нанпарэлі насупрод тэксту	1 р. — к.
За радок нанпарэлі перад тэкстам	1 р. 50 к.

Сьпешныя на 50 проц. даражэй.
Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:

За 1 дакумант	35 кап.
За кожны дадатковы	15 „
Беспрацоўн. і чырвонаармейцам за дакумант	15 „
За кожны дадатковы	5 „

Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА у канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.
АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 164 (2352) Серада, 18-га ліпеня 1928 г.

VI КАНГРЭС КАМУНІСТЫЧНАГА ІНТЭРНАЦЫЯНАЛУ.

(З перадавіцы „праўды“).

Учора адчыніўся VI-ты Кангрэс Камуністычнага Інтэрнацыяналу. Кангрэс перш-на-перш будзе разглядаць увесь шлях, пройдзены Камуністычным Інтэрнацыяналам за апошнія 4 гады з таго часу, як дэлегацыі камуністычных партый сабраліся на V-ты кангрэс у 1924 годзе, у 10-ю гадавіну ад пачатку імпэрыялістычнай бойні. Сусьветны капіталізм перажывае паласу адноснай стабілізацыі. У паласу гэтай «стабілізацыі» камуністычныя партыі самых буйных гарадоў эўрапейскага сухазем'я—Бэрлін, Парыж, Варшава,—робяцца мацнейшымі партыямі сярод пралетарыяту, як аб гэтым сьведчаць вынікі апошніх парляманцкіх выбараў. Глыбокі стыхійны працэс палявеньня рабочых мас буржуазных краін—бясспрэчны факт. Ён ідзе побач з нарастаньнем каленіяльных рэвалюцый і з ростам сацыялістычнага будаўніцтва ў СССР.

Абмеркаваўшы справаздачу Выканкому Камінтэрну і яго далейшыя агульныя задачы, кангрэс абмяркуе і буйнейшае для Камінтэрну пытаньне наконт яго праграмы. Праграма будзе адною з самых вострых зброй барацьбы з тэарэтычнымі ганебнымі ўчынкамі сацыял-дэмакратаў, адным з лепшых сродкаў агітацыі рэвалюцыйных рабочых навакол полымя Маркса і Леніна.

Ваеннае пытаньне на VI-м кангрэсе Камінтэрну стаіць, як асобнае пытаньне парадку дню, і ня трэба тлумачыць, чаму гэта так. Буржуазея рыхтуе (а дзе-ні-дзе ўжо і вядзе) новыя войны, а сацыял-дэмакратыя ў кожным краі, абвяшчаючы барацьбу за мір, цкуе тых, на каго ёй паказвае яе нацыянальная буржуазея; нацкоўвае на СССР, нацкоўвае на кітайскую рэвалюцыю, пашырае нацыянальную варожасьць народаў Эўропы і іншых часьцей сьвету. Ваеннае пытаньне ня можа стаяць перад кангрэсам Камуністычнага Інтэрнацыяналу бяз сувязі з пытаньнем наконт павялічэньня барацьбы проці сацыял-дэмакратыі і рэфармізму. Сацыял-дэмакратыя—вось хто будзе галоўным віноўнікам будучай вайны, бо сацыял-дэмакратыя зьвязвае па руках і нагах міжнародную рабочую клясу ў яе барацьбе проці імпэрыялізму і імпэрыялістычных вайсковых авантур.

Асобным пунктам парадку дню стаіць пытаньне каленіяльнае. За апошніх 4 гады каленіяльны рух прайшоў у сваім разьвіцьці такі паказальны шлях, якога не праходзіў за ўсе папярэднія стагодзьдзі. Справа ідзе ў першую чаргу аб кітайскай рэвалюцыі.

Нарэшце, у парадку дню VI-га кангрэсу стаіць пытаньне аб становішчы ў СССР. СССР—бацькаўшчына сусьветнага пралетарыяту. Гэта—тая краіна, на якую з надзеяй глядзяць працоўныя ўсіх краёў. Ніякія часовыя перашкоды ня здолеюць зацямніць гэтых асноўных фактаў становішча ў СССР.

VI-ты кангрэс Камінтэрну будзе выключным у сваім гістарычным значэньні.

Гарачае прывітаньне дэлегатам VI-га кангрэсу ад камуністаў і рабочых Савецкага Саюзу.

Водгукі на вялікія ўчынкі „Красіна“.

Падзяка ўраду Нарвэгіі за дзейнасьць „Красіна“ і Чухноўскага.

ОСЛО, 16-7. Нарвэскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: Нарвэскі друк выхваляе вялікія ўчынкі савецкага лёдаколу „Красін“. Міністэрства замежных спраў зьвярнулася да пасланьніка СССР Калантая з лістом, у якім просіць яе перадаць савецкаму ўраду найлепшыя павіншаваньні з прычыны выратоўчае працы «Красіна» і Чухноўскага, праведзенае з вялікаю адвагаю і здольнасьцю».

„Красін“ перадасьць выратаваных на борт „Чыта-ды-Мілана.“

МАСКВА. Нобіле зьвярнуўся да прафэсара Самайловіча з просьбаю «накіравацца з „Красіным“ у адну з бліжэйшых бухтаў Шпіцбэргену, каб перадаць выратаваных італьянцаў на борт «Чыта-ды-Мілана». Як паведамілі ў камітэце дапамогі, гэтая просьба будзе задаволена зараз-жа пасьля таго, як „Красін“ прыдзе ў бухту Адвэнтбэй для пагрузкі вугалю і рамонту самалёту т. Чухноўскага.

* * *

МАСКВА, 17-7. У камітэце дапамогі «Італіі» супрацоўніку ТАСС паведамілі, што намер прафэсара Самайловіча ісьці ў Адвэнзбэй быў выклікан тым, што самалёт т. Чухноўскага патрабуе рамонту з прычыны пашкоджаньня, а атрымаць чужаземны самалёт для разьведак групы Александры яму не ўдалося. Апрача таго, з боку італьянскіх кіраўнікоў было зазначана на мэтазгоднасьць праводзіць разьведку групы Александры і выказана просьба перадаць «Чыта-ды-Мілана» выратаваных італьянцаў.

Водгукі посьпехаў „Красіна“ ў Японіі.

ТОКІЁ, 16-7. У цэнтры ўвагі японскага друку—посьпехі экспэдыцыі «Красіна». Усе газэты зьмяшчаюць падрабязнае паведамленьне аб выратаваньні груп Вільеры і Марыяні, а таксама партрэты Чухноўскага і Самайловіча.

РЭЗКАЯ КРЫТЫКА ЭКСПЭДЫЦЫІ НОБІЛЕ ГАЗ. „БЭРЛІНЭР ТАГЕБЛЯТ“.

БЭРЛІН, 15-7. У «Бэрлінэр Тагеблят» агалошан артыкул Вольфа аб пакутах «экспэдыцыі Нобіле» і аб выратаваньні яе ўдзельнікаў савецкім лёдаколам «Красін». Увесь сьвет — піша Вольф—разглядае канец распачатага Нобіле падарожжа, як маральнае паражэньне фашызму. Тут мы бачым ня толькі банкроцтва паасобнае лёгкамыснае і хвасьлівае асобы, але і доказ таго, да якіх вынікаў прыводзіць няўхільна і лёгічна рэжым, які імкнецца забаўляць гледачоў прыгожымі гэстамі. Тое, што прышлося гледачом наглядаць у даным выпадку, выклікала ў іх па чарзе сьмех, спачуваньне і насьмешку. Многія задавалі сабе пытаньне, чаго менавіта дамагаецца італьянскі генэрал у паўноўчным лёдавым акіяне, дзе ніхто яшчэ ня меў ніякіх посьпехаў. Мы разумеем, што ажыцьцёвіць стала агалашаемае пашырэньне рымскае імпэрыі нялёгка, бо вольнага месца на зямной кулі не хапае. Але ці-ж абавязкова было выбраць для гэтае мэты паўночнае канцавосьсе? Тым больш, што як вельмі хутка выявілася, заваёва канцавоснага царства падрыхтавана ня столькі ўяўленьнем справы, сколькі карысьцю. Для выратаваньня незадачлівага выканаўцы ў ролі гэроя і іншых кінутых ім у лёдзяной пустцы няшчасных людзей іншыя краіны пасьпяшылі паслаць сваіх лепшых сыноў. Дзякуючы гіроніі лёсу, пацярпеўшых пры гэтым крушэньні фашызму выратаваў лёдакол бальшавіцкае Расеі. Дасканала абсталявана, пад кіраўніцтвам вопытнага чалавека, судно гэта, перамогшы ўсе перашкоды, дасягнула мэты спакойна і пляномерна. Відовішча гэтае, пасьля ўсяго, што прышлося ўбачыць з другога боку, імпануе, бо ў гэтым выпадку ўсё было зроблена бяз гучных сказаў і мішуры. Фашызм хацеў наклеіць на паўночным канцавосьсі свой уласны плякат, а вышла так, што ён даў бальшавізму баечную тэму для прапаганды. Да якіх згубных вынікаў прыводзяць мэтады тэатральнае рыторыкі, яшчэ загадзя як Італія даведалася Нямеччына. Італьянскае здарэньне паказвае, што зачыняць вочы і вушы, разьзяваючы пры гэтым рот, вельмі не гігіенічна“.

Навакол сьмерці Мальгрэма.

СТАКГОЛЬМ, 16-7. З тутэйшых палітычных колаў паведамляюць: «Распаўсюджваемыя карэспандэнтамі некаторых газэт весткі аб тым, што нібы ўрад мяркуе сёньня ўжыць некаторыя дыплёматычныя крокі (з мэтаю выясьненьня абставін сьмерці Мальгрэма) няверны. Урад абмяркоўвае пытаньне аб выясьненьні абставін сьмерці; такое выясьненьне заўсёды зьяўляецца пажаданым пры пагібелі шведзкага грамадзяніна ў выключных абставінах, аднак, да гэтае пары ня ўжыта ніякіх крокаў.

ТЫДЗЕНЬ АБАРОНЫ Ў БССР.

ЗАДАЧЫ ЯЧЭЕК ТДА-АВІЯХІМУ.

Міжнародны капіталізм усямерна імкнецца падарваць моц Савецкага Саюзу, каб гэтым самым спыніць узрастаючы рэвалюцыйны ўздым рабочае клясы ў сваіх краінах, заціснуць мацней ускінутае ярмо на рабочых і пашырыць свае гандлёвыя рынкі. З дапамогай розных паслугачоў робяцца асобныя вылазкі нападу на нашых паўнамоцных і гандлёвых прадстаўнікоў. Падрыхтоўваюцца контр-рэвалюцыйныя змовы з мэтай зруйнаваньня нашай народнай гаспадаркі. У сябе яны арганізоўваюць фашысцкія атрады з сынкоў магнатаў і фабрыкантаў, з мэтай «аховы» заводаў і маёнткаў ад «чорнай косткі». Арганізоўваюць і рыхтуюць фашысцкі маладняк супроць краіны саветаў.

У часе аднаўленьня і шпаркага разьвіцьця народнай гаспадаркі нам неабходна прыняць самыя рашучыя меры к ахове нашых фабрык і заводаў ад зруйнаваньня наймітамі капіталу.

У гэтай справе неабходна аддаць вялікае месца ячэйкам ТДА-Авіяхіму, якія наўкола сябе павінны згуртаваць усю рабочую масу.

Ні рабочаму, ні селяніну непатрэбна вайна. Але, не жадаючы вайны, мы павінны быць гатовы ў кожны час даць адпор міжнароднаму капіталу, які ня можа пагадзіцца з рэспублікай рабочых.

Прафсаюзы ў „Тыдзень Абароны“ практычна павінны правесьці наступнае:

Акруговыя прафбюро павінны арганізаваць праверку працы па вайсковай прапагандзе, якая праводзілася прафарганізацыямі акругі, з аднаго боку, а таксама выявіць, як прафарганізацыі садзейнічалі працы ТДА-Авіяхіму.

Для шырокага азнаямленьня прафсаюзных мас неабходна правесьці растлумачэньне шляхам дакладаў, гутарак у часе абедзенных перапынкаў і на арганізаваных сходах аб значэньні і задачах ТДА-Авіяхіму, уцягваючы прафарганізацыі ў члены ТДА-Авіяхіму.

У працягу «Тыдню Абароны» павінны быць арганізаваны кніжныя выстаўкі вайсковай літаратуры па чырвоных кутках, клюбах, садох, на прадпрыёмствах, спортпляцоўках і г. д., а таксама забясьпечыць бібліятэкі чытален, куткоў, клюбаў новай вайсковай масавай літаратурай.

Вайсковыя куткі пры клюбах і, наогул, дзе яны ёсьць, неабходна папоўніць сьвежымі плякатамі, лёзунгамі, дыяграмамі і г. д., а дзе няма—у „Тыдзень Абароны“ абмеркаваць пытаньне аб іх арганізацыі.

У «Тыдзень Абароны» прафарганізацыям неабходна з сапрыхільнымі вайсковымі часьцямі праверыць сваю працу і ўзмацніць яе ў далейшым шляхам масавых гульняў, а таксама наведваньне рабочымі вайсковых лягераў і казарм, а чырвонаармейцамі—прадпрыёмстваў.

Вось асноўныя моманты, якія павінны легчы ў аснову работы прафсаюзаў. Але прафарганізацыі не павінны на гэтых мерапрыёмствах спыняцца; неабходна на месцы прыняць усе захады да таго, каб ніводзін член прафсаюзу не застаўся па-за шэрагамі ячэек ТДА-Авіяхіму. Трэба кожнаму члену прафсаюзу сумленна падысьці да справы абароназдольнасьці нашай краіны і быць актыўным удзельнікам у гэтай справе.

Чырвоная армія ў «Тыдзень Абароны» павінна замацаваць сувязь з прафарганізацыямі з мэтай павышэньня якасьці ваенізацыі апошніх.

Кожнае наведваньне рабочымі казарм, спаборніцтваў, сходаў і інш. неабходна выкарыстоўваць у інтарэсах ваенізацыі апошніх.

Д Маркаў.

Вайсковая спартакіяда БВА.

16 ліпеня з раніцы лягер-«Чырвонае урочышча» ажывае. Духавы аркестр сваімі хвалямі ажыцьцявіў белы палатняны гарадок. Сёньня пачынаюцца Акруговыя вайсковыя спаборніцтвы як чырвонаармейцаў, так і кампалітскладу Беларускае Вайсковае Акругі. Зьехалася 7 лепшых разьдзелаў з розных залог—(гарнізонаў) Беларускай акругі. Сёньня прадбачыцца цяжкая праца. Пераход на скорасьць 25 кілёмэтраў, з іх адзін кілёмэтр у супроцьгазьніках і на трынаццатым кілёмэтры тактычная задача са стральбой на адлеглясьць 300 крокаў па грудных, колеру травы і кустоў, мішэням.

Каманда—на старт! Першымі па жэраб'ёўцы N полк. Хлопцы адзін другога падбадзёрваюць—чаго павесіў нос! Ня падай духам! Першае месца за намі.

Прыгатавацца!.. Увага! Марш!

Шэрая чырвонаармейская маса пранікнута адзінай мэтай, шпаркімі шырокімі крокамі падалася ўперад— праз некалькі хвілін зьнікае ў вачэй, астаўляючы за сабою хмары пылу.

І так праз кожную паўгадзіну разьдзел за разьдзелам, пад гукі духавога аркестру з тэй-жа думкаю—захапіць пяршынства—зьнікае з вачэй.

З поўнай баявой выкладкай.

Чарговая каманда—прыгатавацца!

Людзі па чарзе падыходзяць да вагі, дзе кожнаму адважваецца роўная «порцыя» 5 з палов. кілёграм пяску ў ранец, 120 штук ладунак (патронаў), дзьве ручныя гранаты, лапатка, або кірка, скатка шынэлі, кацялок, лыжка, супроцьгазьнік і інш.

— Вось бач., усяго разам дык і парадкам зьбіраецца, адзяючы на сябе усе прылады,—сказаў адзін з удзельнікаў,—добра што кансэрвамі падкармілі, а то і не да вучобы.

Сьвісток абрывае гутарку.

Каманда—на старт!..

Людзі моўчкі крануліся і як хваля заварушыліся.

Каманда—прыгатавацца!

Людзі ў правільных шэрагах па чатыры застылі, а з-заду хурманка з кулямётам. Увесь час коні з подбегам, каб не адстаць ад людзей.

Тэлефон загаварыў жудасна і радасна.

Праз 1 гадзіну 40 хвілін— званок тэлефону нэрвова ўздрыгнуў.

Алё! Лягер—Так. Адкуль?

Рубеж агню. Першая каманда прыбыла ў поўным складзе.

Прадстаўнікі дывізіі і палка рады.

Далей тэлефон стаў прыносіць ужо ня так радасныя весткі — каманда прышла, але не хапае то 1, то 2-х, а часам і 3 чалавек. Прадстаўнікі ня вераць, хвалююцца.

Няўжо праўда, няўжо 3-х?

Дык-жа калі яшчэ адзін, то ўсё прапала. І такая непрыемная вестка для N палка.

Першая ластаўка.

Сонейка ўзабралася высока і прыглядаецца, у якой-жа камандзе большы лік людзей зваліцца на зямлю ад яго косых, палкіх праменьняў. Праз тры гадзіны з хвілінамі паказваецца з-за ўзгорку галава коньніка, які сачыў за рухам каманды.

— Дазвольце далажыць, што 1-я каманда зараз прыбывае на старт. Зараз-жа за ім паказаўся слуп пылу. Пад гукі маршу, уподбегі кучкаю падходзіць да старту першая ластаўка, паказаўшая тэрмін маршу —3 гадзіны 59 хвілін.

Беларусы перамяньнікі не на апошнім месцы.

Уне конкурса, на сваёй добрай ахвоце пашоў разьдзел перамяньнікаў, які на дывізійных спаборніцтвах узяў першае месца. Пашлі апошнімі, у самую гарачыню, дзякуючы чаму, прайшоўшы паласу газаў, некалькі чалавек самлела і вышлі са строю. Па прапарцыянальнасьці людзей, мішэняў паразілі больш усіх, далі 93 процанты паражэньня. Гэтаксама і з кулямёту па тэрміну маршу таксама не апошняе месца паказалі—3 гадз. 51 хвілін.

Камандуючы Беларускай Акругі тав. Ягораў падкрэсьліў, што спаборніцтвы разьдзелаў паказваюць нашу добрую баяздольнасьць. Асабліва байцы перамяньнікі сваёй прыхільнасьцю да вайскова-палітычнай вучобы за кароткі тэрмін далі добрыя посьпехі.

Вайскор Я. Бароўскі.

ПА ЯЧЭЙКАХ ТДА-АВІЯХІМУ.

ПЕРШЫ ПРЫЗ...

Першы прыз можа атрымаць ячэйка ТДА-Авіяхіму менскага вайсковага шпіталю.—Першы прыз, але за што?—запытае чытач. Зусім упэўнена мы можам заверыць ячэйку, што па нядбайнасьці і гультайству яна займае першае месца, і прэмію яна можа атрымаць зусім заслужана.

Падумаць толькі, ячэйка вайсковай арганізацыі, якая бліжэй усяго стаіць да абароны краіны і нічога ня робіць у гэтай галіне. Да гэтага часу ячэйка не абмяняла нават сяброўскія білеты Авіяхіму на ТДА-Авіяхіму.

Нагага сказаць, рупныя працаўнікі, ёсьць каму пазайздросьціць!

ЯЧЭЙКА КАМВУЗУ Ў «ТЫДЗЕНЬ АБАРОНЫ».

Ячэйка ТДА-Авіяхіму Камвузу яднае каля 200 чалавек. У ячэйку Камвузу ўцягнуты жанчыны з курсаў жанарганізатараў. Нядаўна ячэйка правяла газаабкурваньне, зараз праводзіцца збор сродкаў па падпісному лісту.

Сёньня ячэйка ладзіць экскурсію ў вайскова-хэмічны габінэт, дзеля азнаямленьня членаў ячэйкі, у прыватнасьці жанчын, з справай ваенізацыі

У хуткім часе ячэйка арганізуе вечар, на якім спэцыяльна вызначаны таварыш зрабіць даклад аб нашым міжнародным становішчы і аб чарговых задачах ваенізацый насельніцтва.

АГУЛЬНЫ ВЫХАД ЧЛЕНАЎ ТДА-АВІЯХІМУ.

Менскі акруговы савет ТДА-Бвіяхіму выдаў загад аб тым, што ў суботу, 21-га ліпеня, адбудзецца агульны выхад членаў ТДА-Авіяхіму. Выступленьне членаў ячэек будзе насіць арганізаваны характар.

НІВОДНАЙ ЯЧЭЙКІ НЕ ПАВІННА БЫЦЬ БЕЗ ПРАКТЫЧНАЙ ПРАЦЫ.

(Ліст з Аршаншчыны).

Яшчэ зусім малая колькасьць ячэек ДДА-Авіяхіму Аршаншчыны працуе так, як належыць. Шмат ячэек блытаецца ў пытаньнях і нічога ня робіць. Нават аб практычнай працы па ваенізацыі яны запамятавалі.

Для прыкладу можна было-б прывесьці шмат ячэек, хоць-бы ячэйкі акрвыканкому, страхкасы, сельпрамсаюзу, акрза, якія практычнага зрабілі вельмі мала,—альбо зусім нічога.

Але гэта не гаворыць аб тым, што ў працы ячэек ТДА-Авіяхіму няма дасягненьняў. Яны ёсьць і досыць вялікія. Возьмем к прыкладу ячэйку заводу «Чырвоны Кастрычнік». Гэта ячэйка працуе з 1923 г. і зараз у сваіх шэрагах налічвае 250 сяброў. Заняткі праводзяцца рэгулярна і ў іх прымаюць удзел усе сябры ячэйкі. Для практычнай стральбы набыты 4 вінтоўкі, ёсьць цір, супроцьгазы і інш. прылады.

Сябры ячэйкі досыць добра навучыліся страляць,—70, 80, а то і 90 ачкоў выбіваюць. Жанчыны ўцягнуты таксама ў вайсковую працу, працуюць яны і ў гуртках «Чырвонага Крыжу».

У чэрвені былі праведзены тактычныя занаткі паміж арганізацыяй заводу «Чырвоны Кастрычнік» і чыгункай і занаткі прайшлі вельмі ўдала; прымала ў іх удзел 700 чал.

Досыць добра працуе і гарадзкая ячэйка ДТА-Авіяхіму працаўнікоў асьветы. Гэта ячэйка складаецца з 101 сябра, набыта вінтоўка і асьветнікі вучацца метка страляць. Цікава адзначыць, што ў асьветніцкай ячэйцы на першым месцы ідуць жанчыны.

Можна прывесьці ў прыклад і ячэйку ДТА-Авіяхіму савецкай гаспадаркі Бабінічы, Аршанскага раёну. Ячэйка саўгасу ахапіла ня толькі рабочых саўгасу, але і суседняе сялянства. Набыта вінтоўка, супроцьгазы; ячэйка прыняла актыўны ўдзел у распаўсюджваньні білетаў 2-й авіялётарэі і заданьне выканана з посьпехам.

Вось расткі практычнай працы ТДА-Авіяхіму, але гэтага мала.

Трэба нашым ячэйкам яшчэ шмат працаваць над тым, каб наладзіць больш шырока вывучэньне насельніцтвам вайсковай справы і тым самым узмацніць абароназдольнасьць краіны рабочых і сялян.

У «Тыдзень абароны» ячэйкі павінны падвесьці вынікі працы за год і намеціць шляхі да далейшага ўзмацненьня працы па ваенізацыі насельніцтва. Трэба паставіць справу так, каб ніводная ячэйка акругі не засталася без практычнай працы па падняцьцю абароназдольнасьці краіны Саветаў.

Байцы № стралковай дывізіі гатовы.

Саветам Народных Камісараў атрымана наступная тэлеграма:

2-я шырокая чырвонаармейская канфэрэнцыя часьцей, абслугоўваемых палітычным аддзелам №-ай стралковай дывізіі, шле ў асобе Саўнаркому гарачае прывітаньне працоўным Беларусі.

Посьпехі нашай зімовай і летняй вучобы сьведчаць аб нашай баявой гатоўнасьці. Мы запэўняем вас ад імя ўсіх паслаўшых нас на канфэрэнцыю байцоў, што мы зорка ахоўваем граніцы нашага Саюзу, насупынна сочым за ўсімі падкопамі нашых ворагаў і ў кожную хвіліну гатовы выступіць пад кіраўніцтвам УсеКП(б) на абарону нашага Саюзу.

Няхай жыве цесны саюз працоўных з Чырвонай арміяй!
Няхай жыве ЎсеКП(б)!

2-ая шырокая чырвонаармейская
канфэрэнцыя часьцей № стралковай дывізіі.

Што яшчэ трэба зрабіць у „Тыдзень Абароны“.

Можна з упэўненасьцю сказаць, што працоўныя БССР, імкнучыся да міру, у той-жа час гатовы даць моцны адпор тым, хто пасьмее парушыць іх мірную працу па будаўніцтве сацыялізму.

Вялікі збор працоўных г. Менску 14-га ліпеня ў садзе «Прафінтэрн», шматтысячная агульна-гарадзкая дэманстрацыя вайсковых гурткоў і авіяхімаўцаў, санітарных гурткоў і дружын Чырвонага Крыжу, каманд Аўтадору і фізкультуры—даказалі гэту гатоўнасьць.

Прайшоўшыя дні «Тыдню Абароны» паказалі, што працоўная маса ўскалыхнулася, што кампанія прымае агульна-масавы характар. Аднак на гэтым мы не павінны застанавіцца, не павінны супакоіцца.

Папершае, у пэрыяд „Тыдню Абароны“ трэба шырэй і глыбей разгарнуць масавую працу ўнутры саміх ячэек ТДА-Авіяхіму. Дзеля гэтага патрэбна на агульных сходах высьветліць працу ячэек, падлічыць дасягненьні і недахопы і вызначыць далейшыя мерапрыёмствы на ўцягненьні ў шэрагі ТДА-Авіяхіму шырокіх працоўных мас.

Таксама патрэбна намеціць канкрэтныя плянавыя мерапрыёмствы па ваенізацыі і падрыхтоўцы працоўных да арганізаванай абароны ад паветрана-хэмічнага нападу ва ўмовах будучай вайны.

Далейшай задачай ячэек ТДА-Авіяхіму таксама зьяўляецца шырокае ўцягненьне ў шэрагі Авіяхіму працоўнай моладзі і жанчын.

Асаблівая ўвага ў пэрыяд «Тыдню Абароны» павінна быць зьвернута на падняцьцю працы ТДА-Авіяхіму на вёсцы.

Для гэтага акруговыя саветы ТДА-Авіяхіму павінны кінуць на вёскі найлепшыя сілы з гарадзкіх ячэек. У гэтай працы павінны быць выкарыстаны шэфскія таварыствы. Апошнія павінны ў гэтай справе ўзяць самы актыўны ўдзел.

Вялікая ўвага павінна быць зьвернута ў час «Тыдню абароны» на ўзмацненьне сувязі грамадзкіх ячэек з вайсковымі.

«Тыдзень абароны» павінен быць закончан масавымі выхадамі ў поле арганізацыяў ТДА Авіяхіму сумесна з арганізацыямі Чырвонага Крыжу, Аўтадору, т-ваў «Прыхільнік радыё», дзе павінны быць праведзены тактычныя занаткі. Пры гэтым трэба заваструць увагу ўсіх працоўных гораду і вёскі.

У далейшым, перад арганізацыямі ТДА-Авіяхіму (цэнтральнымі, акруговымі і раённымі саветамі і бюро ячэек) стаіць задача—узмацненьне штодзённай арганізацыйна-выхаваўчай працы сярод сяброў ТДА-Авіяхіму з тым, каб дасягненьні „Тыдню абароны“ былі замацаваны на доўгі пэрыяд у практычнай працы ячэек ТДА-Авіяхіму.

Наогул, масавы ўдзел у „Тыдню абароны“ ўсіх прафэсійных, камсамольскіх і грамадзкіх арганізацый пад агульным кіраўніцтвам ТДА-Авіяхіму даказвае, што ТДА-Авіяхім сапраўды становіцца непасрэдным кіраўніком ваенізацыі працоўных БССР.

Адказ тав. Чарвякова 18 пагранатраду.

У зьвязку з абраньнем тав. Чарвякова ганаровым чырвонаармейцам 18 пагранатраду (гл. „С. Б.“ № 161), тав. Чарвякоў паслаў атраду наступную тэлеграму:

— Абраньне мяне ганаровым чырвонаармейцам 18 пагранатраду, які займае адказьнейшае месца на нашай мяжы, прымаю, як адзнаку цьвёрдай рашучасьці пагранічнікаў атраду быць вернымі да канца пралетарскай рэвалюцыі і рэспублікі рабочых і сялян.

Упэўнен у тым, што стаячыя перад намі задачы абароны Савецкіх Рэспублік, а таксама далейшага сацыялістычнага будаўніцтва, абараняючы і ўмацоўваючы саюз рабочых і сялян, мы будзем пасьпяхова разьвязваць і ў далейшым.

А. Чарвякоў.

БЫТ РУМЫНСКІХ САЛДАТ.

(Па румынскіх турмах).

З румынскімі салдатамі мне прышлося блізка пазнаёміцца ў турме. Мяне ахоўвалі, але я знаходзіўся ў памяшканьні варты, а не ў камэры; гэта было зроблена для захаваньня тайны сьледзтва; мае таварышы сядзелі ў камэры.

Вартавалі «канчэнтраты» запасныя, прызваныя на 6-цітыднёвыя паўторныя зборы.

Спачатку да мяне адносіліся з недавер'ем, а потым прызвычаіліся.

Салдаты былі з Мунтэні, выключна румыны па нацыянальнасьці. Усе 42 дні паўторнага збору яны былі павінны правесьці на варце. Так усюды і заўсёды выкарыстоўваюцца ў Румыніі паўторныя зборы, каб палегчыць вартавую службу для кадравых часьцей, штатны склад якіх разьмяркоўваецца на розныя няслужбовыя патрэбы.

Абавязкі на варце былі разьмеркаваны «справядліва», па-румынску. Найбольш лёгкая служба (разьвадзячых, вывадных) дасталася багатым, найбольш цяжкая—беднякам; адна і тая-ж служба на ўсе 42 дні. Выконваючы штодзень адну і тую-ж службу, «канчэнтрат» праз тыдзень выконваў яе дасканала. Да штодзённае практыкі прымешваецца яшчэ страх, каб за 6 тыдняў збору ня трапіць самому ў турму на доўгі тэрмін.

Прынесеная з палка страва разьмяркоўвалася таксама «справядліва». Спачатку пад наглядам сэржанта па невялікіх гліняных кубках (маемасьць варты) разьлівалася жыжа. Потым капрал накладаў сэржанту, сабе і найбольш важным пэрсонам гушчу (фасоль, бульбу, салёныя агуркі). Рэшткі пераходзілі да «бражкі», якая пачынала бойку за справядлівае разьмеркаваньне. У бойцы звычайна прымаў удзел і ўнутраны вартавы каля камэр, пакідаючы замест сябе вінтоўку. Штодзённая практыка перакапала яго, што ў гадзіну абеду і вячэры няма ніякае небясьпекі ад наведваньня дзяжурнага па вартах, але вялікая небясьпека да яго—гэта страціць порцыю бурды.

Разьмеркаваньне абеду канчалася тым, што сэржант зрываўся з месца і пры дапамозе тумакоў аднаўляў парадак. Пасьля абеду варты з пісарскай каманды корпуснага суду прыносілася страва для арыштантаў (салдаты, якія знаходзіліся пад сьледзтвам і палітычныя).

Увесь вольны склад варты, абступіўшы вядро, прабаваў і пераконваўся, што арыштанская страва куды лепшая за палкавую.

Нячуванае выцьцё галодных арыштаваных салдат сустракала гэтую пробу. Потым бойка пачыналася і ў іх. Пры гэтым спачатку бойка з-за кубкаў і лыжак, якіх выдавалася ня больш, як на трэцюю частку людзей, потым стравы. Тут парадак наводзіў капрал.

З абмундыраваньня «канчэнтратам» выдаваліся толькі ласкуты мундзіраў і „двурогія“ шапкі. Усё іншае было на іх уласнае, аж да белых даматканых суконных порткаў і павязаных вяровачкамі «боканч».

З тае прычыны, што служба выконвалася штодзень, варта нават не распраналася і рэдка хто мыўся, бо для гэтага ня было ніякага абсталяваньня.

Правамі дзяжурнага па варце карысталіся дзяжурныя па суду афіцэры, прыкамандыраваныя з часьцей на дапамогу вайсковым сьледчым. Праверка варты не праводзілася. Але ў асаблівых выпадках яны зьяўляліся паглядзець на важных і рэдкіх зьвяроў-камуністаў.

Выключэньне складаў афіцэр Папеску; каранасты, моцны, ён піў шмат «цуйкі» (румынская гарэлка ў 16-20°). Дасягнуўшы вядомае ступені, Папеску як пярун урываўся ў памяшканьне варты, прычым усіх, хто нападаўся яму на дарозе, ён біў па твары (па-румынску гэта горда гучыць «пальма»); сядзеўшыя і ляжаўшыя падымаліся ўдарам нагі. Потым наступала цішыня, і п'яны голас крычаў „кулькат о суцэ дэ орь“ (кладзіся сто разоў).

Вінаваты браў вінтоўку і сто разоў падаў на зямлю і ўскакваў, выконваючы прыём для страляніны лежачы.

Мне прышлося бачыць некалькі такіх вартаў, у розны час і ў розных мясцох, цэлыя роты выключна з «канчэнтратаў». Усюды справа была пастаўлена на адным і тым-жа прынцыпе: максымум працы ў найбольш кароткі тэрмін пры галодным пайку. Дысцыпліна падтрымлівалася вельмі суровая, аснованая на бальні страціць здароўе і волю на доўгі час.

У Тыргоры, паправчай вайсковай турме, «канчэнтрат», які вёў арыштаванага, заблытаўшыся ў вялікім натоўпе станцыі ў Бухарэсьце, упусьціў свайго вязьня, які ўцёк. Вярнуўшыся да месца службы, салдат быў сурова зьбіты дзяжурным афіцэрам і зьняволен у карцэры (памяшканьне па шырыні і даўжыні чалавека, дзе можна толькі стаяць).

На другі дзень была сабрана рота і вінаваты быў праведзен праз строй. У працягу 3-х тыдняў пакалечаныя месцы былі сьпешна залечаны доктарам, і злачынца быў накірован у корпусную вайсковую турму. Яго чакала яшчэ зьбіваньне ў корпуснай турме вайсковым сьледчым, зьбіваньне ў Жылаве, папярэдняе зьняволеньне ад 9 да 12 месяцаў і 2-3 гады вайсковае турмы.

Вось жыцьцё і служба запаснога ў румынскай арміі.

Г. Міхайлэску.

У Саюзе ССР.

Судовае сьледзтва аб эканамічным шпіянажы скончана.

Прамова пракурора.

МАСКВА, 16-7. 15-га ліпеня вярхоўны суд скончыў судовае сьледзтва па справе аб эканамічным шпіянажы. Пракурор т. Рыдбэрг у сваёй прамове сказаў наступнае: „Гэта справа мае вялікае прынцыповае значэньне з пункту гледжаньня ўзаемадачыненьняў нашых гаспадарчых працаўнікоў з чужаземнымі фірмамі. Апрача вузкіх камэрцыйных мэтаў, якія можа мець фірма, як «Альфа-Ляваль», яна імкнулася прамацаць нашыя слабыя месцы. Сыстэма працы даверанага гэтае фірмы Акользіна складалася з сыстэматычнага раскладу савецкага апарату. У задачы Акользіна ўваходзіла таксама непасрэднае пранікненьне ў нізавыя савецкія арганізацыі, якія, у асобе сваіх прадстаўнікоў, уплывалі-б на працу агульна-дзяржаўных органаў замежнага гандлю. Акользін парушыў дагавор, падпісаны фірмаю „Альфа-Ляваль“, пашырыўшы свае невялікія паўнамоцтвы. У нашых установах стварыліся недапушчальныя абставіны, пры якіх прадстаўнік чужаземнае капіталістычнае фірмы адчуваў сябе даволі вольна. Гэтыя абставіны, зразумела, палегчылі падсудным магчымасьць выдаваць Акользіну сакрэтныя камэрцыйныя весткі. Ці зьяўляліся гэтыя весткі, распаўсюджваемыя падсуднымі, спэцыяльна ахоўваемай дзяржаўнай тайнай? Ужо самая крыніца атрыманьня гэтых вестак—супрацоўнікі імпартуючых арганізацый—гавораць аб гэтым. Падсудныя не тольпі перадавалі Акользіну весткі аб імпартных плянах, але і дастаўлялі гэтыя пляны ў адпаведнасьці з інтарэсамі чужаземных фірмаў. Тав. Рыдбэрг дамагаецца наступных мераў сацыяльнае абароны: У адносінах да Акользіна—доўгагадовае зьняволеньне ня ніжэй 8 гадоў, Кеўнаму ня ніжэй 5-7 гадоў, Бабію—5 гадоў, Кепле—3-4 гады, Барчу—3-4 гады, Беражняну—5 гадоў, Матвееву, Арлову і Кальмэневу—ад 1 да 2 гадоў.

Эканамічная контр-рэвалюцыя на Алявэрдзкіх рудніках.

ТЫФЛІС, 16-VII. Арыштаваны па абвінавачаньні ў эканамічнай контр-рэвалюцыі інжынэр Алявэрдзкіх руднікоў Зарапаў, які падтрымліваў нелегальную сувязь і сыстэматычна атрымліваў субсыдыі ад дырэктара і ранейшага ўласьніка руднікоў францускае кампаніі «каўкаскае прамысловае мэталюргічнае таварыства». Арыштаваны таксмаа чынныя памоцнікі Зарапава старыя слўжачыя таварыства Асанатаў і Лібкін.

„Тыдзень абароны“ ў Ленінградзе.

ЛЕНІНГРАД. Распачаўся «Тыдзень «Абароны. На аэрадроме адбыўся вялікі мітынг і перадача паветранаму флёту самалёту «Ленинградский Жакт», пабудаванага на сродкі кватэрнай каапэрацыі. На Кранштадзкім рэйдзе ў зьвязку з пачаткам «Тыдню Абароны» і скончэньнем першай паловы летняй кампаніі Балтфлёту адбыўся смотр караблёў; прысутнічала камандаваньне Балтфлёту і прадстаўнікі партыйных і прафэсыянальных арганізацый.

НОВЫ МАГУТНЫ ФАНТАН НАФТЫ.

БАКУ, 14-7. Сёньня а 7-й гадз. раніцы буравая 207 на 16-м промысьле Ленінскага райёну з глыбіні 811 мэтраў пачала выкідаць магутнай сілы густы струмень чыстай нафты з невялікаю прымесьсю газу. Ад 7-й ганз. раніцы да 6-й гадз. вечара фантан выкінуў 1310 тон чыстай нафты. На старой плошчы некалькі гадоў ня было фантану такой магутнасьці.

Нарада па павялічэньні ўраджайнасьці ў СССР.

МАСКВА. У Наркамземе адчынілася нарада навуковых і практычных дзеячоў па сельскай гаспадарцы для абмеркаваньня і распрацоўкі мерапрыёмстваў у галіне павялічэньня ўраджайнасьці па СССР. У нарадзе бяруць удзел прафэсары Вавілаў, Вільямс, Тулайкаў і іншыя выдатныя навуковыя працаўнікі па сельскай гаспадарцы. Нарада заслухала даклад Квірынга наконт шляхоў і мэтадаў павялічэньня ўраджайнасьці.

Аб арміі будучыні.

У канцы чэрвеня г.г. у Мюнхэне сказаў прамову арганізатар нямецкага рэйхсвэру ген. Сэкт на тэму аб арганізацыі і значэньні арміі спэцыялістых. Прамова, сказаная перад лічнай аудыторыяй палітычнага клюбу мюнхэнскага унівэрсытэту, мела характар прапаганды новых кірункоў у арганізацыі войска.

Галоўнай яго асаблівасьцю зьяўляецца непрызнаньне масавых армій, як фактара, рашаючага вайну. З гэтага пункта погляду ген. Сэкт мае зусім катэгарычнае перакананьне; ён рашуча пераконан, што сучасныя масавыя арміі ня маюць на тое патрэбных умоў, каб магчы вырашыць у той ці другі бок вайну. Слаба навучаныя, вялікія, а праз гэта мала рухлівыя, цяжкія ў сэнсе кіраваньня, а асабліва цяжкія ў сэнсе арганізаваньня ў іх кіраўніцтва, яны ня будуць магчы змагацца з невялікімі, але затое вельмі рухлівымі, вельмі добра вышкаленымі і здольнымі ўжываць сучасную зброю, спэцыяльнымі войскамі. Жменька іх дасьць раду з вялікімі, але мала вартымі ў баі масамі сучаснага войска, абапёртага на ўсеагульнай вайсковай службе з кароткім тэрмінам яе.

Словы ген. Сэкта набываюць тым большае значэньне, калі мы ўспомнім, што яны выходзяць ад чалавека, які з'арганізаваў і выхаваў рэйхсвэр; рэйхсвэр—па думцы Сэкта—зьяўляецца тым тыпам войска, які мае быць тыпам будучыні. Бязумоўна, гэта не ёсьць выхваленьне свайго твору, а погляд, вынікаючы з вывучэньня заданьняў сучаснай вайны, які сьмела ідзе супроць сучасным трафарэтным поглядам і катэгарычна парывае з іх асновамі ўсюды яшчэ прызнаваемымі.

Асоба ген. Сэкта, будучы вельмі папулярнай у лічных і найбольш уплывовых колах Нямеччыны, робіць з яго погляду пэўную праграму, а інтэнсыўнасьць яго публічнай прапаганды прымушае чакаць уваходу яе ў жыцьцё.

Бязумоўна, ген. Сэкт мае слушнасьць, калі крытычна адносіцца да баявой вартасьці сучасных змабілізаваных аграмадных армій. Гэта вялікія масы людзей, дрэнна падгатаваных, няўмела ўжываючых сучасную зброю, вельмі складаную па сваей пабудове, а галоўнае—вельмі ўражлівых на ўсялякія псыхічныя праявы.

У прыватнасьці—бег унутраных спраў дзяржавы, якая вядзе вайну ўсёю масаю змабілізаваных людзкіх сіл, будзе вельмі адбівацца на настроях гэтай арміі, зложанай з грамадзян, бяручых у працягу свайго жыцьця жывы ўдзел у палітыцы сваёй дзяржавы. Кожная зьмена настрояў унутры краю зараз-жа перакінецца ў шэрагі арміі, і не належыць забываць, што армія, зложаная з мас грамадзян, як кожны людзкі натоўп, вельмі схільна да перавялічэньня, часта бяскрытычнага, тых настрояў, якія да яе даходзяць.

Ня можна таксама забываць, што будаваньне сучаснай арміі на прынцыпе браньня ў яе шэрагі ўсіх мужчын, якія могуць біцца, робіць магчымым пралезьці ў яе склад людзям, умысна працуючым над яе раскладам. Гэтыя элемэнты маюць вельмі спрыяючую ім працу з прычыны псыхічных настрояў вялікіх людзкіх мас і іх раскладаючая праца адразу трапляе на найлепшае поле. Найлепшым з гэтага пункту гледжаньня зьяўляецца прыклад раскладу старых армій: нямецкай, аўстрыйскай і расейскай, якім фактычна гэтыя арміі закончылі вайну. Поўная ўтрата баявой сілы гэтымі арміямі, адбыўшаяся ў вялікай шыбкасьцю, зьяўляецца адным з найважнейшых аргумэнтаў, якія сьведчаць аб уражлівасьці сучаснай змабілізаванай арміі на прыпадкі жыцьця ўнутры краю, а таксама на сувязь паміж імі і баявою вартасьцю змагаючагася войска.

Усіх гэтых слабых бакоў ня будзе мець наяўная спэцыяльныя армія, складзеная выключна са спэцыялістаў, якія прысьвячаюць сябе выключна вайсковай службе, выяўляюць яе ў працягу даўгіх гадоў і таму вельмі моцна зжываюцца паміж сабою. Бязумоўна, такая армія будзе вельмі аднародным і сталым арганізмам. Цьвёрдасьць яе маральных настрояў будзе вельмі вялікай, а ўражлівасьць на ўнутраныя падзеі ў краі, на выпадак гэтых настрояў, значна менш, чым у вялікай змабілізаванай арміі.

З гэтага пункту гледжаньня, як роўным чынам і вышкаленьня, перавага армій спэцыялістаў над змабілізаванымі арміямі зьяўляецца відавочнай і лёгкай да зьдзейсьненьня. Застаецца толькі ўстанавіць лічэбнасьць арміі спэцыялістаў, цесна зьвязаную з геаграфічна-палітычнымі вымаганьнямі дадага краю.

Да апошняга часу рэйхсвэр налічвае 100 тыс. людзей, дазволеных Вэрсальскім трактатам. У прамовах ген. Сэкта справа лічэбнасьці нямецкай арміі зусім не падымаецца, аднак на аснове дыскусій у нямецкім парляманце можна прыпусьціць, што Нямеччына мае пэўныя тэндэнцыі павялічыць сваю збройную сілу да 200 тыс. людзей і што з гэтым жаданьнем у адпаведны момант яна выступіць.

Цяпер становіцца ўсё ясьней, што Нямеччына перастае абуранца тым пунктам Вэрсальскага трактату, які накінуў ей утрыманьне арміі ахвотнікаў і што гэты род арганізацыі арміі яна прымае за нармальную форму структуры арміі будучыні.

Значна меншая за арміі суседзяй нямецкая армія спэцыялістаў мае быць тым дасканалым сродкам барацьбы, які сваёю баявою вартасьцю, як таранам, мае разьбіць вялікія арміі суседзяў, змабілізаваныя на аснове абавязку ўсеагульнай вайсковай службы.

З. Ж-І.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ.

АНГЕЛЬСКІ ДРЭДНОУТ НАСКОЧЫЎ НА РЫФ.

ЛЁНДАН, 15-7. Адміралтэйства паведамыяе, што дрэдноут «Уорспайт», які знаходзіцца ў Эгейскім моры, пацярпеў аварыю, наскочыўшы на рыфы ля маяка выспы Рэпі.

АНГЕЛЕЦ ЛІВІНГСТОН ВЫВУЧЫЎ ПУСТЭЧ КАЛЯГАРЫ.

ЛЁНДАН, 16-7. Ангелец Лівінгстон, прадстаўнік адной з ангельскіх фірм у Бэчуаналендзе (ангельская калёнія ў паўднёвай Афрыцы), зрабіў удалае падарожжа праз пяшчаную бязводную пустэч Калягары (у паўночнай частцы Бэчуаналенда). Экспэдыцыя Лівінгстона зрабіла 400 міль у працягу 12 дзён. Лівінгстон—першы белы падарожнік, якому ўдалося вывучыць бязводную пустэч Калягары.

У ГАДАВІНУ ПАЎСТАНЬНЬНЯ ВЕНСКІХ РАБОЧЫХ.

ВЕНА, 16-7. 14-га ліпеня на цэнтральных могілках Вены адбылася камуністычная дэманстрацыя ў адзнаку гадавіны паўстаньня венскіх рабочых 15-га ліпеня 1926 г. У дэманстрацыі ўдзельнічала звыш 2 тысяч чалавек. Сацыял-дэмакратычная дэманстрацыя адбывалася там-жа ў самы дзень гадавіны, г. зн. 15-га ліпеня.

«ТЫДЗЕНЬ САВЕЦКІХ ГІСТОРЫКАЎ».

БЭРЛІН, 14-7. Тыдзень савецкіх гісторыкаў скончыўся. На заключным пасяджэньні з прамоваю разьвітаньня выступіў прафэсар Гэтч, які выказаў здаваленьне нямецкіх вучоных удала праводзеным «тыднем».

Гэтч, між іншым, прывітаў Пакроўскага з посьпехам працы «Красіна». У адказ з прамоваю выступіў Пакроўскі.

Рэдактар—камуніст Гашэн вызвален з астрогу.

СТОКГОЛЬМ, 16-VII. Арыштаваны 16-га чэрвеня ў Осло рэдактар органу нарвэскае кампартыі «Нордэс Камуніст Лат» Анры Гашэн засуджан да зьняволеньня на 1 месяц. Гашэну залічан тэрмін папярэдняга зьняволеньня і ён вызвален.

АВІЯТАР КАРАНЦА ЗАГІНУЎ.

НЬЮ-ЁРК, 14-7. Мэксіканскі авіятар Каранца, які зрабіў нядаўна палёт з Мэксікі ў Вашынгтон, у часе палёту назад разьбіўся на сьмерць у штаце Нью-Джэрсі, дзе яго самалёт трапіў у буру з навальніцаю.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

Завастрэньне забастоўкі на фабрыцы Пазнанскага.

Паранена шмат рабочых.

ВАРШАВА, 16-7. Учора аднавілася непакоі на тэкстыльнай фабрыцы Пазнанскага ў Лодзі. Паліцыя спрабавала разагнаць натоўп бастуючых рабочых перад памяшканьнем фабрыкі. Паранена шмат рабочых. Дырэкцыя фабрыкі абвясьціла лёкаут у тых цэхах, дзе абвешчана забастоўка. Забастоўка выбухнула таксама на Шстраўскай мануфактуры ў Азаркове.

ГЕНЭРАЛЬНАЯ ГАЛАДОЎКА Ў ВОРНЯХ.

«Дзеньнік Віл.» (№ 159) паведамляе, што ў канцэнтрацыйным абозе ў Ворнях палітычныя вязьні абвясьцілі генэральную забастоўку і дамагаюцца ад адміністрацыі прыезду спэцыяльнай камісіі, якая б абсьледавала і зьліквідавала пануючую там эпідэмію тыфусу і дрэнныя адносіны да вязьняў адміністрацыі.

НЕДАХВАТ 300 НАСТАЎНІКАЎ.

„Дзеньнік Віл.“ (№ 159) паведамляе, што па аднэй Віленскай школьнай акрузе маецца цяпер недахват 300 польскіх настаўнікаў.

Узрост праступнасьці ў Польшчы.

Статыстыка апошніх гадоў выкрывае надзвычайны ўзрост праступнасьці ў Польшчы. Грубейшых праступкаў, як крадзяжы, разбоі, забойствы, падпалы, узломы, канякрадзтва, было:

у 1925 г.—28.601 выпадкаў
у 1926 г.—34.082 „
у 1927 г.—37.028 „

Рыбкі паела Касьцялкоўскага паплылі.

Недалёка ад Вільні каля ст. Бяздany знаходзяцца маёнткі пасла М. Касьцялкоўскага і палк. Дамброўскага, атрыманыя імі за вайсковыя заслугі—асабліва ў часе паходу Пілсудзкага на Зах. Беларусь і Жэлігоўскага—на Вільню. У памянёных маёнтках ёсьць сажалкі для разьвядзеньня рыб і вось нявыкрытыя злачынцы спусьцілі ваду з гэтых сажалак. Вада з шалёнай сілай рушыла па вузкаму руслу Бязданкі ў напрамку лініі чыгункі, размыла насып і амаль што ня выклікала чыгуначнай „катастрофы. Страты ад гэтага выпадку звыш 150 тыс. злотых.

Касьцялкоўскі лічыцца ў Польшчы адным з найбліжэйшых і найэнэргічнейшых супрацоўнікаў Пілсудзкага.

ЧАРГОВАЯ КАНФІСКАЦЫЯ „СЬЦЯГУ ПРАЦЫ».

Віленскі гарадзкі староста на аснове 129 арт. К. К. сканфіскаваў чарговы нумар радыкальнай беларускай газэты «Сьцяг Працы» за 14 ліпеня г. г.

У Латвіі.

У ДЗЬВІНСКАЙ МЯСЦОВАЙ РАДЗЕ

беларусы маюць двух прадстаўнікоў—па нацыянальнаму сьпіску прайшоўшы гр. Сахараў і сацыялісты г. Райко. Чарговыя выбары ў Раду прызначаны на 11 і 12 жніўня г. г. Беларусы маюцца ісьці ўласным сьпісам і па сьпісу незалежных сацыялістаў. Сябра Райко 25 чэрвеня дэкляраваў у Радзе сваё выступленьне з сацыял-дэмакратычнае фракцыі і заснаваньне фракцыі незалежных сацыялістаў.

Агульны сход

таварыства беларускага тэатру ў Латвіі адбыўся 10-га чэрвеня г. г. у м. Рызе. Абрана новае праўленьне, рэвізійная камісія, намечана праграма працы. У гэтым годзе таварыства атрымала ад культурнага фонду 1000 латаў дапамогі.

Дзьвінская Дзяржаўная Беларуская гімназія

у 1927-28 н. г. існавала ў складзе чатырох клясаў пры 92 вучнях. 26-га траўня былі скончаны заняткі ва ўсіх клясах, прычым 26, 27 і 28 траўня была зроблена выстаўка вучнёўскіх вырабаў у майстэрнях, вуч. малюнкаў і інш. Выстаўку аглядзела звыш 1500 асоб. 16-га чэрвеня адбыўся выпускны акт VI выпуску матурыстаў гімназіі. Скончылі гімназію: В. Бялінская, З. Булаўская, Л. Даўкстэ, М. Мацьвеенка, У. Руўнікаў, У. Міклашэвіч, А. Рытаў, У. Якубоўскі, А. Ціхаміраў, В. Хлебнікава, А. Даўгі, Л. Юркевіч і Я. Дэмбоўскі. Прыём вучняў на новы школьны год ужо пачаўся. Частка вучняў зусім звальняецца ад платы за навуку. Скончыўшыя гімназію карыстаюцца ўсімі правамі скончыўшых сярэднюю школу. Пры гімназіі маецца добра абсталяваны інвэнтар на 40 вучняў.

У ЛІТВЕ.

ЛІЦЬВІНЫ БУДУЮЦЬ ВУЗКАКАЛЕЙКУ ЎЗДОЎЖ ПОЛЬСКАЙ ГРАНІЦЫ.

«Кур'ер Віл.» (№ 158) паведамляе, што каля Алькенік ліцьвіны распачалі будаваць вузкакалейку, якая пройдзе на поўнач уздоўж польскай граніцы. Вузкакалейка перш усяго будзе мець стратэгічнае значэньне.

АРЫШТЫ КАМУНІСТАЎ.

У Шаўлях арыштаваны Гіршовіч В. Вольп А. і Корсан К., якіх абвінавачваюць у прыналежнасьці да камуністычнае партыі. Пасьля іх затрыманьня зроблены былі рэвізіі яшчэ ў некалькіх асоб. Усяго арыштавана 6 чалавек.

НЕДАРОД У ЛІТВЕ.

Газэта „Летувос Жыніёс“ сьцьвярджае, што ў гэтым годзе Літва павінна будзе імпартаваць з-за межаў вялікую колькасьць збожжа, што, бязумоўна, дрэнна адаб'ецца на літоўскім гандлёвым балянсе.

Як рэзультат неўраджаю, цэны на хлеб у Коўне падняліся за апошні тыдзень на 50 проц.

Нафтавая афэра ў Румыніі.

ВЕНА, 12-7. Румынскі друк паведамляе, што нядаўна выкрытая афэра хабараў у румынскай нафтапрамысловасьці, усё яшчэ знаходзіцца ў цэнтры ўвагі румынскай грамадзкасьці. Газэта „Курэнтул» перадае, нібыта адзін чужаземны дыплёмат—газэта не называе яго імя, які таксама замешан у гэтай справе,—дамагаўся перад румынскім урадам спыніць дазнаньне, бо ў іншым разе «могуць вынікнуць дыплёматычныя непаразуменьні».

Выбух у капальнях пры Эрлене.

ПАРЫЖ, 16-7. У капальнях пры Эрлене (Бэльгія) здарыўся выбух руднічнага газу. Забіта 13 рабочых, паранена 6. Чатыры рабочых яшчэ ня выратаваны.

ВЕСТКІ З КІТАЮ.

„Армія ўціхаміраньня Кітаю“.

ШАНХАЙ, 16-7. Як паведамляюць з Пекіну, Чан-Кай-Шы, Фынь-Юй-Сян, Ен-Сі-Шан і Лі-Цзун-Жэн арганізоўваюць адзіную «армію ўціхаміраньня Кітаю». Бай-Цзун-Чы даручана захапіць раёны, якія знаходзяцца зараз у руках рэштнаў чжчыліскага і шандуньскага войска.

Нанкінцы ня будуць ваяваць з Манчжурыяй.

ШАНХАЙ, 16-7. З прычыны складанага становішча ў Манчжурыі і, асабліва, у зьвязку з тым, што Манчжурыяй зацікаўлены чужаземныя дзяржавы, камандуючыя розных армій паўднёўцаў лічаць, што без асаблівай патрэбы ня варта распачынаць ваенных апэрацый для вырашэньня манчжурскай праблемы.

Забойства цьзяньцьзінскага губарнатара.

ШАНХАЙ, 16-7. Водлуг паведамленьняў нанкінскага ўраду, цзяньцьзінскі губарнатар Ян Цзэн-Сінь забіты сваімі вартаўнікамі, кіруемымі Фын-Яо-Нанам, (камісар па замежных справах Цзынаньскага ўраду). Забойства здарылася 7-га ліпеня ў Уручме, у часе адчыненьня школы расейскае мовы. 9-га ліпеня Фан-Яо-Нан і 20 вартаўнікоў былі пакараны сьмерцю.

Японія проці перагляду ўгавораў Кітаю з дзяржавамі.

ТОКІЁ, 16-VII. «Ніцы-Ніцы» паведамляе, што прэм'ер Танака выступіў на пасяджэньні габінэту міністраў з такою заяваю наконт японска-кітайскіх адносін: «У зьвязку з намерам нанкінскага ўраду распачаць перагляд угавораў кітаю з дзяржавамі, Японія праводзіць перамовы, каб выступіць асобна з Англіяй, якая, як відаць, падзяляе японскі пункт гледжаньня. Я спадзяюся, што нам удасца наладзіць супрацоўніцтва з Англіяй».

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

У кляштары над Дняпром.

І мы—калгас!

Магілёў. На высокім беразе Дняпра, за 6 вёрст ад Магілева, ганарліва красуецца сярод дрэў былы жаночы кляштар—зараз калгас Буйнічы.

Здавалася-б—калгас, як калгас; нічым ня лепшы і ня горшы ад іншых.

Але-ж не! Знайшлося такі ў ім нешта выдатнае.

4-га ліпеня на пасяджэньні сэкцыі калгасаў Магілеўскага Акрсельсаюзу інструктар сэкцыі тав. Янсон зрабіў даклад аб выніках абсьледваньня гэтага калгасу.

З спрэчак па дакладу, з адказаў дакладчыка і садакладу члена калгаса Буйнічы высьветлілася, што нічога калгаснага, новага, савецкага ў тым «калгасе» і не заводзілася.

Кляштар амаль застаўся кляштарам. З усяго складу сяброў „калгасу“ (68 чал.) 59 зьяўляюцца сапраўднымі манахінямі.

Жывуць апошнія, як і належыць па іхнаму «сану»—па-старынцы, па-царкоўнаму.

У калгасе гатуюць 2 катлы; скаромны і посны...

Коні калгасу часта скарыстоўваюцца царкоўніцамі-манашкамі для аб'езду прыходу, у той час, калі яны, манашкі, праводзяць сярод сялян «самаабкладаньне» на царкву.

Ёсьць у Буйнічах і крама.

Такія парадкі ў калгасе, як ні якy сацыялістычнай ячэйцы, ні для каго не зьяўляліся сакрэтам. Ведаў аб гэтым і АкрЗА і Акрсельсаюз...

І тым ня менш—і пачэсная назва калгасу ня зьнімалася з кляштару, і крэдыты атрымоўвалі манахіні, і задаволена гудзелі над Дняпром званы, склікаючы „калгасьніц» на вячэрнюю «трапезу»...

Юр.

Як „аберагаюць“ інтарэсы беднаты.

У нашым Машчаніцкім с.-с. (Бярэзінскі р.) такія надбайныя адносіны да сялянскіх інтарэсаў, што проста жудасна глядзець. У сельсавеце ёсьць зямля пад земфондам. І вось чатыры беззямельных з вёскі Грады кожны дзень ходзяць у с.-с. і просяць каб ён даў зямлі. На іх просьбу с.-с. адказвае:

— Зямлю будзем мераць тады, калі я скончу дробныя справы.

І так засталіся яны без зямлі, а ёю карыстаюцца тыя грамадзяне, у якіх яе абрэзалі і падатку за яе ня плацяць.

Вось як Машчаніцкі с.-с. «абараняе» інтарэсы беднаты і як ён выконвае свае абяцанкі ў часе перавыбараў. Што азначае адказ старшыні с.-с. „будземо зямлю мераць, калі я перараблю дробныя справы“? Гэта ёсьць адцяжка часу абаронцы заможных, бо розныя справы могуць цягнуцца год, два, дзесяць і г. д. А пагэтаму няхай бедната пухне з голаду, а зямлёю карыстаюцца тыя, у каго яе абрэзалі.

Чэрнікаў.

Крэдыты на асеньнюю сяўбу.

Бабруйск, 17-7. Акруговы сельска-гаспадарчы банк распачаў працу па забесьпячэньню сялянства крэдытнымі сродкамі ў час асеньняй сяўбы. Прапанована мясцовым таварыствам скарыстаць 80 тысяч рублёў крэдытных сродкаў, вызначаных на здабыцьцё сельска-гаспадарчых машын, якія нескарыстаны вясною. Апрача таго, цяпер адпушчаецца на гэту-ж мэту 17 тысяч рублёў.

У дадатак яшчэ на мінэральныя ўгнаеньні і здабыцьцё насеньня адпушчаецца 30 тысяч руб. крэдыту.

Крэдытаваньне агнятрывалага будаўніцтва.

Бабруйск, 17-7. У апошнія дні Бабруйскім аддзяленьнем сельска-гаспадарчага банку атрымана 15 тысяч рублёў крэдыту на крэдытаваньне мясцовых таварыстваў па агнятрывалым будаўніцтву. Сродкі разьмяркованы па таварыствах.

Недахват жывёлы ў калгасах.

Бабруйск, 17-7. Калектыўныя гаспадаркі Бабруйшчыны ў сучасны момант адчуваюць недахват буйнай рагатай жывёлы. Для зьнішчэньня гэтага зьявішча ў наступным гаспадарчым годзе мяркуецца набыць 1 тысячу галоў рагатае жывёлы (30 быкоў і 970 кароў) для калгасаў.

Упарадкаваньне м-ка Глуску.

БАБРУЙСК, 17-7. Мястэчка Глуск, згодна пастановы Савнаркому БССР, падлягае гаспадарчаму ўпарадкаваньню. Акруговы сельска-гаспадарчы банк адпусьціў першую суму сродкаў на гэта мерапрыёмства. Адпушчана пакуль-што 12950 рублёў. Сродкі гэтыя будуць скарыстаны на разьвіцьцё саматужных арцеляў.

На барацьбу з кватэрным крызісам.

Бабруйск, 16-7. На зьнішчэньне кватэрнага крызісу, на адбудову і рамонт памяшканьняў пад кватэры жыльлёвая каапэрацыя Бабруйску за апошнія два гады выдаткавала 197 тысяч рублёў. На пабудову новых кватэр затрачана 700 тысяч рублёў.

Растуць сялянскія ўклады.

Бабруйск, 16-7. За апошняе паўгодзьдзе гаспадарчага году значна павялічыўся лік сялянскіх укладаў у сельска-гаспадарчых крэдытных таварыствах акругі. У сучасны момант сума ўкладаў перавышае 130 тысяч рублёў.

ПАЛЯПШАЕМ ДАБРАБЫТ МЯСТЭЧКА.

Сьмілавічы, 16-7. Учора дадаткова атрымана з Менску 10.000 руб. доўгатэрміновага крэдыту на ўпарадкаваньне мястэчка. Частка сродкаў пойдзе на паляпшэньне дабрабыту м. Сьмілавічы.

КРЭДЫТ НА ЖЫЛЬЛЁВАЕ БУДАЎНІЦТВА.

Полацак, 16-7. Праз Полацкі Акрсельбанк гэтымі днямі атрымана 15.000 руб. доўгатэрміновага крэдыту на пашырэньне жыльлёвага будаўніцтва ў горадзе.

„Беларусізуемся“

Ворша. Два гады беларусізаваліся аршанскія паштавікі, два гады выдаткаваліся на гэта грошы. Урэшце, у мінулым годзе амаль усе працаўнікі канторы атрымалі пасьведчаньні аб тым, што яны добра ведаюць беларускую мову.

Але гэта толькі на паперы. Хоць канцэлярыя вядзе перапіску на 70 процантаў на беларускай мове, але гутарка з кліентурай і паміж працаўнікамі вядзецца выключна на расейскай мове.

Некаторыя працаўнікі адкрыта нядобра адзываюцца аб беларускай мове, гавораць, што яна нікому не патрэбна.

Адміністрацыя канторы аддае загад за загадам аб тым, каб працаўнікі ўжывалі беларускую мову, пужае звальненьнем, а сама і гутарыць і піша толькі на расейскай мове.

Гэты дрэнны прыклад мае свой уплыў на працаўнікоў.

Аршанскай акрнацкамісіі трэба праверыць, ці адпавядаюць сапраўднасьці выдадзеныя пасьведчаньні паштавікам аб веданьні беларускай мовы і ці ня трэба што зрабіць з беларусізацыяй і самой адміністрацыі.

Паштавік.

Вучоныя пчаляры.

Магілёў. Скончылі працу 2-хтыднёвыя курсы па пчалярству з каапэрацыйным ухілам.

Усяго на курсах абучалася 18 чал. Усе яны прадстаўнікі камун, арцеляў і пчалярных т-ваў.

Паміж лекцый, якія чыталіся спэцыялістамі па пчалярству, садоўніцтву, гародніцтву і с.-г. каапэрацыі, праводзіліся на навукова-паказальнай пасецы пад кіраўніцтвам інструктара па пчалярству тав. Дамарацкага практычныя работы.

У часе працы курсаў была зроблена экскурсія ў саўгас Дашкаўка, дзе ёсьць пасека ў 37 сямей пчол, абсталяваная ў бягучым годзе.

Большая частка пчол у акрузе (каля 60 проц.) знаходзіцца ў маладаходных калодных вульлях.

Разьяжджаючыся, курсанты сказалі: «Цяпер ніводнай сям'і не застанецца ў калодным вульлі, усіх перагоні у рамачныя, як больш даходныя».

Частка скончыўшых курсы будзе працаваць у вёсцы сябрамі праўленьняў пчалярных т-ваў, частка будзе загадваць калектыўнымі пасекамі.

А. Н.

Выстаўка па жывёлаводзтву.

Рагачэў, 17-7. Райвыканкомам сумесна з раённай аграноміяй праведзена раённая выстаўка жывёлагадоўлі. Выстаўку наведала некалькі тысяч сялян. Вялікая колькасьць сялян прыняла актыўны ўдзел прадстаўленьнем на выстаўку экспанатаў. На выстаўках сялянскія коні паказалі вялікую здольнасьць па перавозцы цяжару і скачках на арганізаваных там спаборніцтвах. Лепшыя сяляне-жывёлаводы атрымалі прэміі

Яшчэ трэба многа папрацаваць.

Старобінскі сельсавет абслугоўвае вёску, пасёлак, 4 хутары і 7 засьценкаў. Земляўпарадкаваньня ў сельсавеце ня было, і таму ствараюцца вялікія цяжкасьці ў працы па гаспадарчай перабудове вёскі. Але сельсавет зрабіў цэнтрам сваёй увагі пытаньні гаспадарчага будаўніцтва. Уся праца сельсавету праводзіцца на падставе квартальных плянаў. У гэтых плянах у належнай меры адбіваюцца культурна-гаспадарчыя мерапрыёмствы. У канцы кожнага кварталу сельсавет правярае як ён выканаў плян, і ў выніку гэтае выкананьне даходзіць да 70 проц.

Разглядаючы працу прэзыдыуму сельсавету, трэба сказаць, што ня ўсе члены сельсавету прымаюць удзел у яго працы. Больш актыўна працуюць члены с.-с., якія ўваходзяць у склад групы беднаты. І што асабліва каштоўна—пытаньні да пасяджэньняў прэзыдыуму загадзя падрыхтоўваюцца ў камісіях сельсавету. Пры сельсавеце працуюць 4 камісіі: сельска-гаспадарчая, культасьветная, санітарная і падатковая. Пасяджэньняў сельска-гасп. камісіі было 4, разгледжана 12 пытаньняў, культасьветнай—2, разгледжана 6 пытаньняў, санітарнай—1, разгледжана—2 пытаньні і падатковай—2, разгледжана 5 пытаньняў. Практычная праца ўсіх гэтых камісій слабая. Пры сельсавеце створана група беднаты ў складзе 50 чал. У праведзеных кампаніях сельсавет прымаў здавальняючы ўдзел. Так, сельсавет распаўсюдзіў аблігацый сялянскай пазыкі—на 225 р. Цяпер с.-с. зьбірае грошы па самаабкладаньню; ужо сабрана 559 руб., яшчэ ня ўнесена 104 руб. У працы сельсавету ёсьць яшчэ хібы, над якімі трэба папрацаваць.

Варшал М.

М-ка Старобін, Бабруйшчына.

Чэхаславацкая кампартыя перад VI кангрэсам.

Як і ўвесь Камінтэрн, яго чэха-славацкая сэкцыя ўвесь 1924 год правяла пад знакам барацьбы з трацкізмам. Асаблівай-жа рысай крызісу ў кампартыі Чэха-Славакіі быў крызіс тых, што па сутнасьці сваёй засталіся яшчэ сацыял-дэмакратычнымі, элемэнтаў, якія ў часе расколу ў партыі с.-д. у 1920—21 г. перайшлі да кампартыі толькі пад уплывам рэвалюцыйнага настрою мас або пад уплывам сваіх нібы рэвалюцыйных ілюзій. Гэтыя элемэнты, аднак, ужо праз 9 месяцаў у выніку заключэньня паміж цэнтрам і левай блёку, у сакавіку 1925 г. у Маскве, былі зусім ізаляваны і выключаны з партыі. Выход іх нічым не адбіўся на ўсёй масе прыхільнікаў кампартыі і не закрануў яе. Такім чынам, быў ачышчан шлях для бальшавізацыі кампартыі.

За гэты час у палітычным і эканамічным становішчы Чэха-Славакіі адбыліся значныя зьмены. Надыходзіў новы эканамічны крызіс, які папераджаў крызіс палітыкі «рацыяналізацыі». Чэха-славацкія с.-д. і нацыянал-сацыялісты аказаліся змушанымі прызнацца самім сабе, што абяцаная масам „канчатковая стабілізацыя“, як вынікі кааліцыйнае палітыкі з буржуазеяй, а разам з ёй і палепшаньне становішча рабочай клясы не ажыцьцявіліся. Мерkавалася нямінучая неабходнасьць новых «стабілізацыйных» мерапрыёмстваў—іншымі словамі новых ахвяр з боку рабочай клясы ў інтарэсах гэтай стабілізацыі. Капіталісты і аграрыі высунулі новыя патрабаваньні, вакананьне якіх са згоды «сацыялістычных» партый азначала-б у вачох шырокіх мас поўнае іх банкруцтва. І вось, перад гэтай пагрозай банкруцтва ўвосень 1925 г. былі назначаны новыя выбары ў парлямант, каб спрабаваць выратаваць тое, што яшчэ можна выратаваць. Выбары гэтыя далі сацыял-дэмакратыі цяжкае паражэньне: чэскія сацыял-дэмакраты страцілі 58 проц., а нямецкія—40 проц. пададзенага за іх у 1920 годзе ліку галасоў.

Камуністы атрымалі каля 1 млн. галасоў (пры агульным ліку выбаршчыкаў у 7 млн.), як найбольш моцная рабочая партыя. Гэта нанесла буржуазна-сацыялістычнай урадавай кааліцыі сьмяртэльны ўдар. Ужо ў сакавіку 1926 г. яна распалася, а на яе месца прышла ўрадавая кааліцыя чэха-славацка-нямецкіх буржуазных партый пад аграрна-клерыкальным кіраўніцтвам. Чэшскія сацыял-дэмакраты і нацыяналісты перайшлі ў „апазіцыю“.

Новая кааліцыя зараз-жа і зусім выразна выявіла сябе ўрадам буржуазнай канцэнтрацыі для наступу супроць пралетарыяту. Яе важнейшымі «дасягненьнямі» зьяўляюцца ўвядзеньне цьвёрдых і павялічаных аграрных мыт, зьнішчэньне аўтаноміі вобшчын, а таксама бюракратызацыя і перадача дзяржаве ўсяго апарату «самакіраўніцтва», звужэньне выбарчага права (асабліва пазбаўленьне выбарчых правоў салдат), зьніжэньне падаткаў на заможныя клясы і павялічэньне іх для незаможных, увядзеньне драконаўскіх мер у адносіне прыбыткаў „самакіраўніцтва“, асабліва вобшчыннага, паслабленьне так званай «аховы кватэра-наймацеляў» і г. д.

У галіне палітычнай, урад буржуазнага блёку выявіў сябе надзвычайным абвастрэньнем паліцэйскага заканадаўства, асабліва хітрым законам аб «валацугах», пад які лёгка падвесьці ўсіх «нязручных» пралетарыяў, і на падставе якога можна было пасылаць іх на катаргу. Апрача ўсяго гэтага, былі павялічаны дзяржаўныя субсыдыі царкве і заключан конкордат з Ватыканам.

Такім-жа энэргічным і «пасьпяховым» аказаўся наступ капіталістаў і на вытворчасьць. Павялічэньне заработнай платы, якое ўдалося пры дапамозе сацыялістычна-буржуазнага кааліцыйнага ўраду і рэфармісцкіх прафсаюзаў ажыцьцёвіць, зараз-жа было скасавана ў выніку ўзмацненьня эксплёатацыйных мэтадаў так званай «рацыяналізацыі».

Гэты новы паход капіталістаў і буржуазных партый супроць рабочай клясы хутка адбыўся. У рабочай клясе і ў пэўнай частцы дробнай буржуазеі выявіўся зрух улева. Зрух гэты выявіўся ў часе вобшчынных выбараў 1927 г. Абвастрылася клясавая барацьба на вытворчасьці, пакуль, нарэшце, у мінулым годзе рабочая кляса не перайшла ў наступ.

Зараз па ўсёй краіне пракатваецца магутная хваля канфліктаў на зарплату, зьвязаная з выключна спрыяючай кан'юнктурай у прамысловасьці—лепшай ад часу канца сусьветнае вайны. Узьняўся таксама палітычны баявы настрой рабочых. Падобна таму, як рабочыя ў рэфармісцкіх прафсаюзах прымушалі і прымушаюць сваіх „правадыроў“ наперакор ухваляемым імі пастановам, ісьці ў ногу з чырвонымі прафсаюзамі,— сацыял-дэмакратычныя і нацыянал-дэмакратычныя рабочыя ўжо два разы прымусілі сваіх правадыроў заключыць адзіны фронт з камуністамі. Улетку 1926 г. (супроць падаткаў) і ў красавіку 1927 году (супроць пагоршаньня сацыяльнага страхаваньня) у Празе мелі месца магутныя агульныя дэманстрацыі ўсяе рабочае клясы, якія адбываліся пры стычках з паліцыяй. Тым ня менш, рэфармісцкім правадырам кожны раз удавалася ў рашучую хвіліну зьменшыць вострасьць эканамічных і палітычных канфліктаў і гэтым аказаць, ня гледзячы на сваю ролю «апазыцыйнае» партыі, каштоўныя паслугі як урадавай партыі, так і буржуазеі.

Кампартыя Чэха-Славакіі таму павінна была ў працягу двох апошніх гадоў вытрымаць цяжкія бойкі,—і яна ў агульным вытрымала іх дасканала. Арганізацыйна яна ўмацавалася. Зараз яна налічвае 140 тыс. членаў (пры 14 міліёнах насяленьня). Яе арганізацыйная слабасьць, аднак, заключаецца ва ўсё яшчэ недастатковай арганізацыі вытворчых ячэек, а таксама ў недастатковай палітычнай актыўнасьці. Апрача таго, слабыя юнацкія арганізацыі, а жанчыны на вытворчасьці амаль ня ўцягнуты ў працу. Тым ня менш, уплыў партыі ў масах значна ўзрос. Маюцца таксама дасканалыя прадпасылкі да ахопу дробна-буржуазных колаў. Значныя посьпехі партыя можа адзначыць таксама і ў нацыянальным пытаньні. Яна навучылася ўжываць у сваёй практычнай палітыцы ленінскую тактыку, чаму яе ўплыў распаўсюджваецца на ўсе шэсьць дзяржаўных нацыянальнасьцяй.

Важнейшым пытаньнем камуністычнага руху зараз зьяўляецца пытаньне аб прафсаюзах. Міжнацыянальнае аб'яднаньне прафэсыянальных саюзаў да гэтае пары яшчэ далучаецца да Прафінтэрну і кіруюць ім члены чэха-славацкае кампартыі. Але, аднак, ва ўсёй арганізацыйнай палітыцы і баявой тактыцы гэтага аб'яднаньня няма рэвалюцыйнае лініі. Гэтая акалічнасьць зьяўляецца адным з слабых месцаў рабочага руху, побач з слаба разьвітым фракцыйным рухам у рэфармісцкіх прафсаюзах. Небясьпекі, пагражаючыя з гэтага боку, павінны былі пэўна намеціцца ў апошні час. Гэта і павяло да больш энэргічнага абмеркаваньня пытаньня. Апошні кангрэс Прафінтэрну ўхваліў шмат пастаноў, правільнае правядзеньне якіх павінна пракласьці шлях да заваёвы мас. З тае прычыны, што ў Чэха-Славакіі ўжо ўзяліся з поўнай энэргіяй за гэта, мы зараз спакойна можам сказаць, што кампартыя Чэха-Славакіі пасьля дасягнутых, ня гледзячы на два перажытыя крызісы, буйных посьпехаў, ад часу V сусьветнага кангрэсу, зараз гатова да новага пэўнага прасоўваньня наперад.

Кароль Крэйбіх

ДАБІЛІ ДА РУЧКІ.

(Апавяданьне аб тым, як жыў і памер Дараганаўскі завод—млын і лесапілка).

Каб грошы купа ды добрыя гаспадары, дык Бабруйскім Акркамунтрэстаўцам і старадароскім бюракратам ня жыцьцё, а масьляніца. Грошы, бязумоўна, рэч добрая—у гаспадарцы часамі могуць прыгадзіцца, але калі гэтыя грошы ды да расьцяпы—гаспадара трапяць—ён на іх не нажыве, а хутчэй і апошнія пражыве.

Вось з гэтымі гаспадарамі ня жыцьцё, а проста пакута. Так яно і здарылася, няхай выбачаюць нас, з „героямі“ нашага апавяданьня.

Справа-та ўласьціва не вялікая, не шахцінская, зразумела, але разабраць варта.

Каму з жыхароў Старадароскага райёну, Бабруйскай акругі невядома, што на ст. Дараганава—сталіцы Дараганаўскага сельсавету, на ўзьбярэжжы ракі «Пціч» здаўна стаяў і стаіць прыгожы, з чырвонае цэглы будынак—лесапільны завод і пры ім млын.

З 1924 да 1926 году прадпрыёмства знаходзілася раней у веданьні саўгасу Завалочча, а пасьля—Слуцкага Акрсельсаюзу. Да гэтага часу нясупынна круціўся млынавы камень праглынаючы дзесяткі тысяч пудоў збожжа, выпрацоўваючы вялікую колькасьць мукі; круглыя суткі то ўніз, то ўверх ляскалі лесапільныя рамы, прапушчаючы скрозь вялікія вострыя пілы нявылічоную колькасьць бярвеньняў; незмаўкаючы, ствараючы часамі дзікае, нявыразнае рэха, працавалі цыркулярка, крупадзёрка, пыталь і сукнавалка; вакол заводу на сотні крокаў цягнуўся гуж сяльскіх вазоў, чакаючы сваёй чаргі; фінаддзел своечасова, сыстэматычна рабіў запісы значных сум на актыве свайго балянсу.

Але вось прышоў дзень і ціхае плаўнае жыцьцё гэтага маленькага кутка будаўніцтва было парушана. Набліжалася магутная бюракратычная рука.

У верасьні 1926 г. завод узяў у свае «рукі» Бабруйскі акркамунтрэст, арганізаваўшы разам з гэтым Старадароскі камбінат з аб‘яднаньнем двох заводаў (Дараганаўскага і Старадароскага.

Вось тут-та і пашла рваць. На чале прадпрыёмства стаў загадчык, нейкі «спэцыялісты» Тупікоў, а пры ім бухгальтар вядомы Дорскі.

Ня будзем мы тут пакуль што гаварыць пра «гаспадараньне» т. Тупікова—гэта далей будзе відаць, але т. Дорскі (як кажа ранейшы рабочы заводу т. Гілевіч), як чалавек—досыць лагодны.

Ня судзіць нам і пра яго бухгальтэрскія здольнасьці, але часамі, асабліва пры досыць частым замяшчэньні адначасова загадчыка, весаўшчыка і бухгальтара — ён рабіў запісы ў кнігах зусім не адпавядаючыя сапраўднасьці.—Былы мэханік заводу т. Гілевіч кажа: „замест ужытых для заводу дроў на 200 р., т. Дорскі ўхітрыўся запісаць 500 руб.—гэтыя 300 руб. ён, мабыць, паклаў у кішэню—больш ня ведаю“.

Ну, пакуль і гэтага хопіць. Ня цяжка дагадацца, што гэткіх запісаў у Дорскага было ня мала.

Пойдзем далей. У сувязі з адсутнасьцю ў 1927 г. лесазагатовак, лесапільны завод не працаваў—працаваў толькі млын. «Гаспадару» гэта нязручна «кіраваць» гэткім маленькім прадпрыёмствам як млын, і ён, спадзяючыся лесазагатовак, трымае пры млыне замест неабходнага апарату ў 6 чалавек—апарат у 16 чалавек.

Усё гэта з цэлым шэрагам іншых фактаў сапраўднага гаспадараньня бязумоўна пачынае даваць паступова прадпрыёмству ўсё меншыя і меншыя прыбыткі, а пасьля і дэфіцыт.

Некалькі слоў пра дах. «Гаспадарнікі» пакрылі бляхай дах, не памалявалі яго і ён ужо ўвесь паіржавеў. Адным словам «нагаспадарылі» (ня дзіва, што атрымаўся дэфіцыт).

Даведаўся пра такія «справы» Бабруйскі АКТ і, пачухаўшы патыліцу, пачаў думаць, каб зачыніць завод. Але не пасьпеў ён гэта вырашыць, як з млыну паведамілі, што ён напярэдадні спыненьня сваёй працы, бо няма апалу. Ну, калі так, кажа АКТ,—значыцца «суджана» нам пазбавіцца заводу.

Зачыніць яго... ну і зачынілі. Пачалі выплачваць адпускныя, ліквідацыйныя і ўсё іншае. „Гаспадар“ заводу атрымаў такі суровы загад зачыніць, што нават не памазаў машыны. Былы мэханік з болью ў душы апавядае, як пакрываюцца зараз іржою машыны. Роўна праз год, у кастрычніку 1927 г. спыніла свае жыцьцё гэтае, ня так даўно чыннае прадпрыёмства.

Хвалямі абурэньня спатыкае акругавае сялянства, рабочыя заводу, якія вось ужо год сядзяць бяз працы, прадстаўнікоў мясцовай улады пры гутарцы пра млын. «Чаму гэта», кажуць сяляне, «раней дык завод працаваў і млын таксама і ўсё было добра, а зараз стаў».

Гэта, кажа старшыня сельсавету т. Ярашэвіч, тое-ж што і шахцінская справа. Мы ўжо нічога самі ня можам зрабіць. А вось у якім стане зараз справа, кажа т. Ярашэвіч. Ужо год змагаемся за гэты завод. Нічога ня выходзіць.

Бабруйскі АКТ заяўляе—«нам і без Дараганаўскага заводу галава баліць». Мясцовыя сяляне ўжо пісалі цэлыя апэляцыі з шмат подпісамі ў Бабруйскі Акрвыканком. Ды нічога ня вышла. Сельсавет не адзін раз уздымаў гэтае пытаньне перад РВК—таксама нічога ня вышла. Рабочыя, што раней працавалі на заводзе, захацелі арганізаваць арцель і ўзяць завод. Рабочыя ў адзін голас згодны аддаць свае дамы ў залог за завод, бо ўпэўнены ў яго прыбытковасьці—таксама нічога ня вышла. АКТ ужо дамогся пастановы Бабруйскага Акрвыканкому аб перадачы заводу РВК.

І што-ж, АКТ не перадае заводу да пакрыцьця «дэфіцыту» (10.000 руб., куды ўваходзіць і рамонт, і выплата рабочым ліквідацыйных, і ўтрыманьне ў працягу 11 месяцаў лішніх рабочых) РВК не бярэ заводу.

І пайшла цеганіна. А воз і зараз там. Завод стаіць. Машыны і дах іржавеюць, іх пільнуе вартаўнік і штомесяц атрымлівае пэнсію. Акруговыя сяляне возяць хлеб у млын за 30 вёрст—да прыватнага млынара. Бабруйскі АКТ ня спыняе надаядаць і маліць аб адчыненьні гэтага бязумоўна прыбытковага заводу. АКТ увесь час непакоіцца аб лёсе заводу і ня спыняе «маліць бога», каб як найхутчэй здарыўся пажар. Бо якое-б гэта было шчасьце. Завод застрахаваны і вось калі-б трэст атрымаў раптам за свае 45 руб. страхоўкі ў месяц адразу звонкай манэтай якіх небудзь 100.000 руб. Гэта-ж чысты прыбытак.

Ну, а наша і бяз гэтага бедная дзяржава траціць дзесяткі тысяч руб., якія маглі-б быць укладзены ў будаўніцтва сацыялізму. 2000 руб. каштуе новы і ўжо нічога ня варты і патрабуючы рамонту дах; 14.000 руб. каштуе Лесбелу перавозка лесаматар‘ялаў, які прыбывае з Дараганава ў Старыя Дарогі і тысячы пудоў памолу сялянскага зярна застаецца ў руках прыватніка.

А нашы героі адпачываюць на лаўрах. Ну, а камбінат-то?—ён цалкам ператварыўся ў камбінацыю з трох пальцаў.

На гэткую мудрасьць мабыць ніхто апрача тав. Гарачыкава ня быў-бы здольны. Хопіць.

Няўжо-ж гэта справа няцікавая, што ня прыцягвае ўвагі кантралюючых органаў. Таварышы з РСІ,—пацікаўцеся, варта. **С. Шмулевіч.**

Вынікі масавай праверкі 20-ціпроцантнага зьніжэньня адміністрацыйна-гаспадарчых выдаткаў.

З дакладу т. Элькінда на пленуме ЦКК КП(б)Б.

Зьніжэньне выдаткаў у дзяржаўнай прамысловасьці, асабліва на прадпрыёмствах, знаходзіцца пад пагрозай зрыву.—Слабы ўдзел прафсаюзаў.—Арганізуем шырокія масы да наступнай праверкі зьніжэньня выдаткаў.

Апошні пленум ЦКК КП(б)Б (сакавік г.г.) даў цэлы шэраг дырэктыў і канкрэтных указаньняў адносна 20 проц. зьніжэньня адм.-гасп. выдаткаў. Пасьля пленуму гэтым пытаньнем (у практычнай форме) займаўся прэзыдыум ЦКК, які своечасова даў падрабязныя ўказаньні аб парадку арганізацыі масавай праверкі праз прафсаюзы.

Выходзячы з гэтых дырэктыў і пастаноў, перад пленумам стаяць тры задачы: **праверыць, які быў кантроль мас, выявіць на колькі фактычна зьніжаны выдаткі за першае паўгодзьдзе, і вызначыць далейшыя задачы.**

Удзел працоўных у масавай праверцы.

У галіне прыцягненьня мас да кантролю за выкананьнем дырэктывы аб 20 проц. зьніжэньні выдаткаў, апошняя масавая праверка дала значны зрух. Амаль на ўсіх сходах рабочых і служачых адміністрацыя рабіла свае інфармацыі аб выніках зьніжэньня выдаткаў; некаторыя эканомкамісіі (Белхарчтрэст, Белкаапсаюз, Белбумтрэст), вытворчыя, альбо кантрольныя заводзкія камісіі (Зав. «Чырв. Зорка» і інш.), зрабілі дакладную праверку фактычных выдаткаў за першае паўгодзьдзе, а некаторыя камісіі (Белхарчтрэст) паставілі адміністрацыі «каждое лыко в строку», г. зн. зьвярнулі ўвагу на кожны нямэтазгодны выдатак.

Трэба адзначыць, што ў большасьці выпадкаў мясцовыя грамадзкія арганізацыі (эканомкамісіі, вытворчыя нарады) не зразумелі і не ўявілі добра, як трэба арганізаваць фактычную праверку выдаткаў, а абмяжоўваліся толькі павярховым абгаварэньнем лічбаў дадзеных бухгальтэрыяй; акрамя гэтага, згаджаліся з тлумачэньнямі і апраўданьнямі адміністрацыі, і ня ставілі рашуча пытаньне аб магчымасьці скарачэньня выдаткаў (мясцком НКГандлю, які ў адносіне да РСІ пісаў, што дырэктыва аб скарачэньні выдаткаў выканана яшчэ пры складаньні каштарысаў).

Арганізацыю масавага кантролю павінны былі ўзяць на сябе прафсаюзы і ячэйкі, шляхам сьліканьня сходаў рабочых і служачых, дзе трэба было ўцягнуць масу ў абгаварэньне інфармацый адміністрацыі аб выкананьні каштарысаў, арганізаваць праверку фактычных выдаткаў праз эканомкамісіі, вытворчыя нарады ці праз спэцыяльна абраныя камісіі.

З гэтай задачай прафсаюзы і ячэйкі ня справіліся. Некаторыя фабкомы (запалк. ф-кі «Дняпро») нават не знайшлі часу для скліканьня сходаў рабочых па гэтых пытаньнях.

ЦП саюзаў за выключэньнем савгандльслужачых адносьліся фармальна да праверкі зьніжэньня выдаткаў, а толькі абмежаваліся перасылкай дырэктыў ЦСПСБ, не прасычыўшы за іх выкананьнем у адносінах праверкі фактычных выдаткаў па прамысловасьці ВСНГ, наглядалася недагаворанасьць паміж ВСНГ і ЦСПСБ. Так, напрыклад, ВСНГ па сваёй лініі даў прапановы, якія супярэчылі дырэктывам ЦКК—РСІ па скарачэньню выдаткаў (арганізацыя адміністрацыйных камісій). Таксама назіралася недагаворанасьць паміж некаторымі АКК—РСІ і АСПС у адносіне тэрмінаў.

Што датычыцца партарганізацый, то некаторыя з іх добра не ўявілі і не прапрацавалі гэтага пытаньня, у выніку чаго з боку партячэек быў слабы ўдзел і кіраўніцтва масавай праверкай зьніжэньня выдаткаў.

Зьніжэньне выдаткаў па дзяржбюджэту.

Дзяржкантролем зроблена праверка зьніжэньня выдаткаў па 57 установах.

Лічбы праверкі за першае паўгодзьдзе даюць (па некаторых установах) наступныя вынікі:

Па	Трэба было скараціць	Скарочана
НК Працы	на 17,9 проц.	на 5,7 проц.
НКЮ	„ 14,9 „	„ 9,1 „
НКФ	„ 27,6 „	„ 29,8 „
НК Зему	„ 27,6 „	„ 23 „
НКСЗ	„ 13,7 „	„ 1,4 „
ЦСУ	„ 15,6 „	„ 3,6 „

Як відаць, некаторыя наркаматы поўнасьцю ня зьнізілі выдаткаў.

Асабліва кепска абстаіць справа ў НК Працы і ЦСУ. Так, меліся выпадкі, калі ў ЦСУ куплялі партфэлі цаной па 70 руб., трымалі канцэлярскі апарат за лік статыстакаў і іншыя перавыдаткі.

У сярэднім па дзяржбюджэту маецца зьніжэньне на 22 проц. Такое-ж, прыблізна, становішча і па мясцоваму бюджэту.

Адсутнічае каштарысная дысцыпліна.

У гэтым годзе па лініі прамысловасьці ВСНГ мы павінны **дабіцца 2 мільёнаў руб. эканоміі** ад зьніжэньня выдаткаў. З матар‘ялаў абсьледаваньня відаць, што на 9 трэстах за першае паўгодзьдзе маецца перавыдатак на 4,2 проц. Калі такое зьніжэньне будзе і ў другім паўгодзьдзі, то 2-х мільёнаў эканоміі наўрад ці даб‘ёмся.

Найбольшае павышэньне каштарысаў дапусьцілі Белхарчтрэст і Лесбел, з якіх першы за паўгодзьдзе ўжо выдаткаваў 59 проц. гадавога каштарысу, а друг—56 проц. Апрача гэтага, мы маем выпадкі, калі нашы трэставікі больш езьдзяць у камандыроўкі ў Маскву, чым на заводы. Напрыклад, па Харчтрэсту ў Маскву мелася 20 камандыровак, а на заводы ўсяго толькі—16.

Гэтыя лічбы даюць повад зрабіць той вывад, што **ў дзяржаўнай прамысловасьці адсутнічае каштарысная дысцыпліна. Кіраўнікі трэстаў не праявілі належнай ініцыятывы ў зьніжэньні выдаткаў.**

Кепска справа абстаіць са зьніжэньнем заводзкіх выдаткаў. Заводы за паўгода зьелі амаль усю эканомію, асабліва па камандыроўках. Тут ня было ніякага кантролю і праверкі. За такое зьніжэньне выдаткаў мы будзем прыцягваць да адказнасьці.

Па гандлёвых выдатках трэстаў маецца перавыдатак на 7 проц. Як відаць, тут ёсьць магчымасьць яшчэ значна скараціць выдаткі і мы іх павінны будзем скараціць.

Што датычыцца мясцовай прамысловасьці, то тут справа са зьніжэньнем абстаіць ня зусім добра—маецца значнае павышэньне расходаў, якія і нельга падлічыць з прычыны кепскай пастаноўкі бухгальтэрыі. На зьніжэньні выдаткаў у мясцовай прамысловасьці трэба будзе зьвярнуць асаблівую ўвагу.

Зьніжэньне выдаткаў у каапэрацыі.

Зьніжэньне адм.-гасп. выдаткаў у каапэрацыі далёка недастатковае. Калі ўзяць Белсельсаюз, то там адсутнічае ўсякае кіраўніцтва па ажыцьцяўленьні дырэктыў партыі і ўраду па скарачэньні выдаткаў; к таму-ж Белсельсаюз мала цікавіўся гэтай працай.

Белкаапсаюз дапусьціў памылкі і ў вылічэньні выдаткаў і павялічыў свой каштарыс.

Па сеці Белкаапсаюзу маецца наступнае зьніжэньне: па Гомельскаму райсаюзу—19 проц., Віцебскаму—9 проц., а па Бабруйскаму райсаюзу ёсьць павялічэньне. Па ЦРК: Віцебскі—3,6 проц., Магілеўскі—20 проц. (Тут трэба прымаць пад увагу нормы ўстаноўленыя СТО для кожнага райёну, прычым гэтыя нормы ўсё ж такі вытрымліваюцца спажывецкай каапэрацыяй).

Каапэрацыйным арганізацыям трэба безадкладна прыступіць да канкрэтнага зьніжэньня выдаткаў, пачынаючы ад цэнтру і канчаючы спажывецкімі т-вамі.

Дырэктыва павінна быць выканана.

Дырэктыва аб 20 проц. зьніжэньні выдаткаў павінна быць і будзе выканана. Прамысловасьці і каапэрацыі трэба зьвярнуць асаблівую ўвагу на зьніжэньне выдаткаў.

КК-РСІ павінны весьці рашучую барацьбу з усімі тымі, хто парушае каштарысную дысцыпліну і вінаватых прыцягваць да адказнасьці. Акрамя гэтага, АКК-РСІ трэба ўлічыць вопыт першай масавай праверкі, каб у другую масавую праверку зьніжэньня выдаткаў яшчэ больш уцягнуць масы і правільна арганізаваць канкрэтную праверку.

Аднача́сова паўстае пытаньне аб прыцягненьні мас да праверкі і ўдзелу ў складаньні каштарысаў на буд. год.

Амэрыканскі рабочы аб СССР.

БЯГЛУЗДЫЯ ПЛЁТНІ ПРА АГЕНТАЎ ДПУ І АБ ТЭРОРЫ ЗЛАДЗЕЯЎ У САВЕЦКІМ «ПЕКЛЕ».—САВЕЦКІ САЮЗ ЗРАБІЎ БОЛЬШ ЗА 10 ГОД, ЧЫМ САМЫЯ МАГУТНЫЯ КАПІТАЛІСТЫЧНЫЯ ДЗЯРЖАВЫ Ў ПРАЦЯГУ СТАГОДЗЬДЗЯЎ.

Гэтымі днямі Менск наведалі па дарозе на бацькаўшчыну амэрыканскія рабочыя, муж і жонка Стафан і Катарына Мартынчыкі. С. Мартынчык супрацоўнічае ў славацкай камуністычнай газэце «Роўнасьць люду» ў Чыкаго.

У канцы красавіка Стафан і Катарына Мартынчыкі прыехалі ў Савецкі Саюз, каб азнаёміцца на справе з тым, што зроблена ў краіне саветаў. Мартынчыкі наведалі Маскву, Ленінград, Растоў, Данбас, Баку, Тыфліс, Батум, Новарасейск, Севастопаль, Адэсу, Кіеў і, урэшце, Менск.

МАРТЫНЧЫКІ СТАФАН І КАТАРЫНА— амэрыканскія рабочыя.

У гутарцы з нашым супрацоўнікам т. Мартынчык паведаміў наступнае.

— Мы прыехалі ў Савецкі Саюз паглядзець, як будуецца ў вас новае жыцьцё. Амэрыканскія буржуазныя газэты пішуць, што ў СССР няма парадку, усё разбурана, над усім пануюць бандыты. Прыехаўшы сюды, мы пераканаліся ў тым, што ў Савецкім Саюзе будуецца новае жыцьцё. Мы бачылі будаўніцтва новых фабрык і заводаў, рабочых дамоў, чыгунак, дзіцячых садоў, ясьляў, санаторый і інш.

Адным словам, вы зрабілі за апошнія гады столькі, сколькі самыя магутныя краіны зрабілі ў працягу стагодзьдзяў.

Тав. Мартынчык знаходзіцца пад моцным уражаньнем нябачанага ім у капіталістычных краінах адносін да рабочае клясы.

— У вас,—кажа т. Мартынчык,—рабочыя працуюць 7—8 гадзін у дзень, яны маюць належны адпачынак, для іх існуюць добраабсталяваныя санаторыі, курорты, дамы адпачынку.

Пераходзячы да вырашэньня нацыянальнага пытаньня, т. Мартынчык заўважыў, што кожная нацыянальнасьць мае тут сваю школу, у ўстановах гавораць з насельніцтвам на яго роднай мове.

У Грузіі, на Украіне, у Беларусі і інш. рэспубліках існуюць нацыянальныя культуры, арганізуюцца нацыянальныя тэатры, унівэрсытэты, музэі і інш. Ім давялося наведаць чэскую калёнію на поўдні СССР. Там т.т. Мартынчыкі знайшлі школу на чэскай мове, добрую бібліятэку, свой каапэратыў.

Буржуазная Чэха-Славакія,—кажа т. Мартынчык,—ня можа пахваліцца такім вырашэньнем нацыянальнага пытаньня.

Чэхія краіна больш культурная і прамысловая, чым Славакія. Чэская буржуазея імкнецца да таго, каб пакінуць Славакію краінай с.-г., каб яна была калёніяй для яе прамысловасьці. Нават пад уладай старой Вэнгрыі Славакія адчувала сябе значна лепш.

Там, заграніцай, нам гаварылі, што ў вас уціскаюць рэлігію, але мы наведалі некалькі цэркваў і касьцёлаў і ўбачылі, як сьвяшчэньнікі вольна адпраўляюць набажэнства.

Буржуазны друк пужае сваё мяшчанства ДПУ, што чужаземца заўсёды суправаджаюць, не даюць спакою ўсялякія агенты ДПУ. Мы іх ня бачылі. Таксама ня бачылі іх члены амэрыканскай навуковай дэлегацыі, якія зараз знаходзяцца ў СССР і з якімі мы гутарылі наконт гэтай справы. Усё гэта мана і ашуканства прадажных амэрыканскіх газэт.

Калі мы наведалі Чэха-Славакію,—заўважыў т. Мартынчык,—нас пужалі тым, што ў вас пануе голад, што тут няма хлеба. Аб‘ехаўшы амаль увесь Савецкі Саюз, мы не заўважылі голаду. Усюды ў рэстаранах і сталоўках падаюць хлеба колькі ўгодна (тым часам, як у «хлебнай» Чэха-Славакіі ў рэстаранах падаюць вельмі абмежаваную норму).

—У вашых турмах,—кажа т. Мартынчык, — перавыхоўваюць людзей, прывучаюць праступнікаў карыснай працы; гэтага няма ў амэрыканскіх турмах, дзе існуе катаржны рэжым.

Т.т. Мартынчыкі наведалі ЦВК БССР, завод «Энэргію», «Бальшавік», Балотную Станцыю, Музэй і інш. **К. І.**

На капітальнае будаўніцтва прамысловасьці—165241000 руб.

(З пленуму ВСНГ БССР).

Будзе пабудаваны шэраг новых прадпрыёмстваў. За 5 год прамысловасьць дасьць звыш 100000000 р. прыбытку. Значна павялічыцца лік рабочых.

А 6 гадзіне ўвечары 16 ліпеня адчыніўся трэці пленум ВСНГ БССР. Пленум павінен абгаварыць два пытаньні: кантрольныя лічбы 5-хгодкі і наступнага 1928-29 г. і выкананьне дырэктыў аб зьніжэньні адміністрацыйна-гаспадарчых, агульна-завадзкіх і гандлёвых выдаткаў прамысловасьці ВСНГ БССР па даных за першае паўгодзьдзе бягучага гаспадарчага году.

На пасяджэньні 16 ліпеня быў заслуханы даклады т. т. Стракоўскага і Пагосцкага аб кантрольных лічбах.

З дакладаў відаць, што пяцёхгадовы пэрспэкцыйны плян разьвіцьця прамысловасьці БССР складзены пад вуглом погляду ўзмацненьня індустрыялізацыі краіны на аснове рацыяналізацыі тэхнічнай базы існуючых прадпрыёмстваў. Прадугледжвае 5-хгадовы плян і пабудову новых заводаў і фабрык.

На капітальнае будаўніцтва прамысловасьці за гэтыя пяць год мяркуецца затраціць 165241000 руб., з іх 28105000 р. у 1928-29 г., 41026000 руб. у 1929-30 г., 32992000 руб. 1930-31 г., 29802000 руб. у 1931-32 г. і 33311000 руб. у 1932-33 г.

Трэба адзначыць, што на капітальнае будаўніцтва прамысловасьці ў бягучым годзе асыгнавана 17170000 р. Значны рост асыгнаваньняў на капітальнае будаўніцтва ў 1928-29 і 1929-30 г.г. тлумачыцца буйнымі затратамі на пабудову шэрагу новых прадпрыёмстваў, якія будуць садзейнічаць пашырэньню існуючай і ўвядзеньню новай вытворчасьці.

Што-ж будзе будавацца за гэтыя два гады?

З новага будаўніцтва, якое мяркуецца ажыцьцявіць за 1928-29—1929-30 гады, трэба адзначыць пабудову цэмантнага заводу, новага ільнянага камбінату, панчоха-трыкатажнай фабрыкі, фабрыкі абутку, цукернай фабрыкі, фабрыкі штучнага валакна, мэханічны шкляны завод, фабрыкі па вырабу мэблі, завод абозных дэталяй, цэлюлёзны завод і шэраг іншых.

У залежнасьці ад парадку праўдзеньня капітальнага будаўніцтва будзе знаходзіцца ажыцьцяўленьне ўсёй сыстэмы заданьняў, якія высоўваюцца пяцёхгадовым плянам як у адносінах пашырэньня вытворчасьці, так і росту вытворчасьці працы, а разам з тым і ў разьмеры накапленьня, якое мае ўплыў на ўсю пабудову фінансавых пэрспэктыў.

Аграмаднае значэньне мае выкананьне капітальных работ першых двох гадоў, бо яны зьяўляюцца аднэй з асноўных прадпасылак ажыцьцяўленьня ўсяго пяцёхгадовага пляну капітальнага будаўніцтва прамысловасьці.

У выніках пабудовы новых прадпрыёмстваў агульная сума прыбытку ад прамысловасьці за пяцёхгодзе будзе больш 100000000 руб., а выпуск прадукцыі павялічыцца на 354 проц.—з 117 міліёнаў рублёў да 532000000 р.

Зразумела, разам з ростам прамысловасьці значна павялічыцца і лік занятых на апошняй рабочых — з 25000 чалавек да 60000 чал. сталых рабочых к канцу пяцёхгодзьдзя і з 60000 чал. да 80000 чал. сэзонных рабочых.

У зьвязку з значнай колькасьцю запісаўшыхся, спрэчкі па дакладах перанесены на 17 ліпеня.

Чыя справа робіцца на Случчыне.

(Жыцьцё і факты).

Вёскі Случчыны па маемаснаму складу насельніцтва не аднальковыя—ёсьць серадняцкія, часам і кулацкія (у большасьці шляхецкія засьценкі), а большасьць усё-ж такі бядняцкіх, з гаспадаркамі ў 2-3 дзес. зямлі пры 6-7 едаках. У гэтых адносінах райён стракаты. Больш заможных і кулакоў паабразалі некалькі, у некаторых нават пакінулі па мізэрнай, як быццам, норме. Беднякам, наадварот, панарэзвалі, як кажу—ці трэба было ці не (некаторым і ня трэба было, бо можна бачыць іншагды ў жытох і аўсох лгавіны, даўгія палосы парослыя дзікім шчавельнікам).

Адным словам, гаспадаркі як быццам падраўняліся трохі, хоць па ліку зямлі. Але ня ўсе вёскі маглі атрымаць прырэзку зямлі, некаторым, як вёсцы Бязьверхавічам, напрыклад, ня было дзе ўзяць. Такія розным спосабам імкнуліся расьсяліцца да гэтага часу з вёскі Бязьверхавічы. Выселілася блізка 40 гаспадароў—хто на быўшую дворную зямлю, хто на цаліну з пад сьсечанага лесу, а хто не спалохаўся і выехаў у Сібір. І ўсё-ж такі, як кажуць у зямельнай частцы РВК, зямлі не стае ў вёсцы і на ўсе просьбы і грозьбы вяскоўцаў заўсёды адно гаворыцца:

— Няма да нормы. Пад разьвярстаньне не падыходзіце.

Земляўпарадкаваньне—адно з самых балючых пытаньняў у райёне. Ня глядзячы на тое, што за малым у кожнай вёсцы з большага толькі чалавек 5-8 ня купляе хлеба, цягне сяк-так са сваім, земляўпарадкаваньне стаіць у першай чарзе. Трэба зазначыць, што з хлебам толькі ў гэтым годзе так востра ў Слуцкім райёне, бо летась не малую частку пасеваў зьнішчыў град. І ўсё-ж пра хлеб зараз маўчаць, можа таму, што і хлеб залежыць, галоўным чынам, ад земляўпарадкаваньня.

У тэй-жа вёсцы Бязьверхавічах справа даходзіць да крытычнага становішча. Ці мо‘ гэта жывёлы павялічылася ў вёсцы ці што іншае, але—няма пашы.

— Гора з пашаю, крыкма крычыць уся вёска. Крычыць, шукае выйсьця, і нібы знаходзіць яго: скарачаюць плошчу пасеваў—запускаюць два самыя неўрадлівыя палеткі (пад пашу). Але пашы як ня было, так і няма, бо на тых палетах, не ўгнаіўшы іх, трава не парасьце. Зноў шукаюць выйсьця, але трэцяга палетку не запусьціш, бо іх усіх засталося тры—будзеш бяз хлеба. І вось штодня з коньмі ды каровамі цішком ад с-с., ад паплаўнічых пруцца ў жыта, у ярыну; дзе толькі маецца якая мяжа ці клінок, або сьцежачка, паплавец ці балотца—усё спасваецца. Нарэшце, і гэтага мала: водзяцца з коньмі і каровамі па жытніх разорах, бяз літасьці ломяць і крышаць жыта: а калі паплаўнічы застане адказваюць:

— Я-ж на сваім.

С-савет і вухам не вядзе—на агульным сходзе пытаньне ня ставіцца. Партыйцы і камсамольцы скардзяцца.

— Хоць ты здыхай—няма дзе дзецца. Няхай-бы разьвярсталі пры гэтым ліку зямлі, на пасёлках было-б у дваццаць разоў лягчэй.

А самыя адчайныя з вяскоўцаў дык ужо проста гавораць:

— Падпаліў з абудвых канцоў сяло, дык тады разьвярстаюць, ня можа быць...

Вёска задыхаецца. А РВК спакойна як і па штату яму палажана, адказвае:

— Нормы не стае да разьвярстаньня.

І гэтак справа не ў аднэй вёсцы; добра, калі на 30, ад сілы на 40 пр. зямляўпарадкаваньне праведзена ў райёне, а не—і таго няма.

Некаторыя вёскі расьсяляюцца ў гэтым годзе, У некаторых не стае да нормы па 100-200 дз. але-ж расьсяляюць. Як-жа адбываецца само расьсяленьне?

Вёска Цароўцы—чыста серадняцкая вёска: добра калі з 160 двароў самае большае будзе 15 бядняцкіх. У гэтым годзе дастукаліся да земляўпарадкаваньня. Ужо нейкіх 2 м-цы ходзяць каморнікі па палетках, мераюць і перамерваюць; кажуць яшчэ толькі праз 2 м-цы будзе скончана начыста. Ды і што казаць, работа не маленькая: колькі зямлі скрыта, колькі, жывёлы, ці падбаўлены едакі.

На першым-жа сходзе, на якім, праўда, ня ставілі пытаньняў блізкіх да земляўпарадкаваньня, каморнік прыблізна прадугледзіў далейшае, сказаўшы:

— Першы сход нешта маўчыць. І гэта перад работаю. Значыць на канцы будзе крыку.

І закрычалі, ды яшчэ як. Прыехалі-б толькі работнікі з РВК ды паслухалі. Але дзе вы бачылі, каб гэта работнікі райённага цэнтру ды адважыліся на такую самаахвяру: паехаць за 7 вёрст у вёску ды яшчэ на сход.

— Рабеце, як знаеце, кажуць с.-савету, каморнікам, старшыні КСУ, к-сіі ўпаўнаважаных ад вёскі па земляўпарадкаваньні.

І вось робяць як „знаюць“. с-савет і к-сія ўпаўнаважаных вызначаюць норму зямлі па гаспадарках і прыблізнае месца пасяленьня.

Дайшла справа да ападаткаваньня за каморніцкі памер. На працягу 2-х месяцаў ніхто нічога ня ведае, што робіцца за вясковымі кулісамі (ад часу пераабраньня с-с. былі толькі 2 сходы і тыя паміж іншым). Член с-с. па вёсцы, які вядзе ўсю с-с. работу, у адзін прыгожы пагодлівы надвячорак таемна ўсьміхаючыся, з высака ўзьнятаю галавою прайшоўся па вуліцы (ён—быўшы чырвонагвардзеец, ён цяпер улада! ён—што захоча, тое і зробіць!—не дарэмна заяўляў ён гэтак многім грамадзянам у вёсцы). Праз паўгадзіны спэцыяльны дзесяцкі заказваў усёй вёсцы (колькі каму) несьці ў с-савет падатак за земляўпарадкаваньне.

Гвалт узьняўся на вёсцы.

— Хто гэта накладваў?
— Калі?
— Чаму столькі, а ня гэтулькі?
— Каб вам дошкі злажылі!
— Чаму ня плаціць той і той...

У іх-жа і зямлі больш і гаспадарка мацнейшая.

— Хіба ты не дажджэш, трасца тваёй матары.

Мужчыны паміж сабой, бабы ля калодзежаў, хлопцы і дзяўчаты на пагулянках—усе ад шчырага сэрца за гэткую работу шлюць «пажаданьні» і с-с., і к-сіі, і РВК.

— Не ўнясём і кончана.
— Скардзіцца будзем.

А член с-с., гіранічна ўсьміхаючыся, павольна (зусім як некалі польскі солтыс) ідзе па вуліцы і кідае направа і налева:

— Не заплаціце—міліцыя прыедзе, каровы, коні пасьпісвае. Душа з вас вон, а заплаціце.

— Няхай прыяжджае, а плаціць ня будзем, бо—няправільна.

Два тыдні як абвешчана, а ніхто ня ўнёс. У РВК пасыпаліся заявы. За тыдзень сабралася іх у старшыні больш за 80 (палова вёскі!) Гэта вельмі характэрна, бо плацяць 100 пр. падатку толькі 35 двароў з 160, а астатнія зволенены: хто на 25, на 50, на 70, а то і 100 проц. Значная частка заяў ананімныя. Старшыня РВК перадае іх старшыні сельскага КСУ—разглядзець і даць сваё заключэньне. Замест таго, каб выехаць каму на месца расьсьледаваць, даручаецца на месцы разгледзець і даць сваё заключэньне.

Цікава, што група беднаты на сваім сходзе перад разьмеркаваньнем падатку абмеркавала звольніць усяго 22 чалавекі; сюды ўваходзілі ня толькі беднякі, а і сераднякі. Член с-с., у якога каморніцкаю абмеркаю выкрыта зямлі больш на 3 дзесяціны, горда, ня церпячы пярэчаньня, заявіў:

— Я не находжу нужным считаца з пастановаю сходу беднаты.

Чым гэта пахне?... Старшыня КСУ прыціх, бо ён добра ведае, хто такі член с-с...

У выніку вёска тэрарызавана; камсамольская ячэйка і вухам не вядзе; адзіны партыец—заг. школы—таксама не асьмельваецца ўступіцца.

А ў с-савецкім размеркаваньні падатку выйшла вось што. Член с-с., які лічыць сябе быўшым чырвонагвардзейцам і 12 чалавек яго сяброў (яны-ж камісія ўпаўнаважаных!?) звольнілі ад падатку ў першую чаргу сябе, а ў другую—усіх, хто пападаўся пад руку, каб у выпадку чаго мець за сабою большасьць. Якімі-ж чырвонагвардзейцамі былі тыя работнікі? А вось...

У лістападзе м-цы 1917 году падабралася ў вёсцы кучка хлопцаў чалавек з 12-ць, узброіліся вінтоўкамі і гранатамі і пайшла [illegible] на вуліцы па дарозе. Каб не памыліцца, трэба сказаць, што яны перш хацелі адабраць аўтамабіль у памешчыка Шаблоўскага, але потым, як відаць, перадумалі. Цяперашні галава [illegible] у капцы вёскі з вінтоўкай. У той час якраз ехаў конна адзін [illegible] царскае арміі. Грозным вокрыкам спыніў яго «чырвонагвардзеец» [illegible] каня і «загадаў» [illegible].

Другі выпадак... Перад самым нямецкім наступленьнем некалькі чалавек з іх [illegible] з вагона [illegible] яны [illegible] ботаў і [illegible] (шкада толькі, што на адну нагу усё) [illegible] дамоў. Трэці выпадак... адзін з «чырвонагвардзейцаў» [illegible] ма ў нямецкую і польскую акупацыі, а калі [illegible] к Балаховічу і вярнуўся [illegible] толькі праз 1 год. І гэтыя «чырвонагвардзейцы» [illegible] той час, як брат яго, сумленна адслужыўшы 2 гады ў Чырвонай арміі, не

Першы не пасабляў другому ў часе яго службы, першага гаспадарка мацнейшая, чым другога.

Не аслабанілі некаторых і беднякоў, напрыклад: гаспадарка 2,7 дз. зямлі, 0,9 сенажаці, 1 конь, 2 каровы, 7 душ сям‘і—гаспадар быўшы марак Чорнаморскага флёту, Чырвонасьцягавец; і яму (па спраўцы члена с.-с.) трэба заплаціць 18 р. 40 к., а летась ён звальняўся нават і ад с.-гасп. падатку. Сярод усяго гвалту і гоману на вёсцы можна чуць ня рэдка:

— Гады вы, каб вы [illegible]!

— Грабіцелі!.. Хіба вы былі чырвонагвардзейцамі?.. Грабіцелямі вы былі!

А «грабіцелі» ў адказ:

— Трэ' было і вам ісьці грабіць, хіба на пушчаў хто.

І нясецца ўздагон «чырвонагвардзейцам»:

— А пры [illegible] хоць бары бы з [illegible] выходзь на [illegible].

РВК не зьвярнуў ніякае ўвагі; зямельная судовая камісія [illegible] як падкажа ёй «господь бог свыше». Так... Падаюць два двары заявы на разьдзел. Адзін [illegible] з жонкаю, а другі [illegible] гадоў 2 [illegible] паасобку [illegible]. Камісія [illegible].

Вось зямельная лінія РВК. Яшчэ адзін выпадак... У другой вёсцы (Бязьверхавічы) гады 2 назад таму прыехаў з Амэрыкі [illegible] з гаспадаркай. Быў год 15 там, ні бацьку, ні братом нічога не дапамагаў за час свае адсутнасьці. Прыехаўшы, падае ў суд. зям. камісію на разьдзел з бацькам.

Камісія аддзяляе другога брата, ня зьвярнуўшы ўвагі на тое, што «амэрыканец» ня мае ніякага права на частку гаспадаркі.

С.-саветы не кантралююцца РВК і робяць сапраўды, што знаюць і што хочуць; напрыклад: член с.-с. па тэйжа вёсцы Бязьверхавічы гандлюе садамі, а с.-с. работа неяк робіцца. Глухое нездаваленьне расьце ў сялян да РВК. Нядаўна арганізавалася—насупроць заможнай частцы ў гэтай-жа вёсцы, тарпянае таварыства, якое аб‘яднала 30 двароў. РВК не пасобіў ім ні словам, ні справаю; з агітацыйнаю мэтаю [illegible] на сход [illegible].

У вёсцы маецца цагельня, выраблена за сезон 60000 цэглы. Цагельня [illegible] прыватнікам на арандавай [illegible]. Група беднаты рабіла заходы ў райёне, каб арганізаваць сваю цагельню, [illegible] прыватніку ўжо мінае. У райёне, [illegible] як ад назольнае мухі, [illegible] «зачыншчыкаў» ад адчайнага прадпрыемства. Рабочыя цагельні—галота вёскі (11 чалавек); за іх [illegible] прыватнікам страхаваньне; калі-ж паўстае пытаньне аб няшчасных выпадках, [illegible] «[illegible] ў сялянскай бальніцы і больш нічога». А страхаваньне [illegible]. У вёсцы можна было-б арганізаваць [illegible] цэментавых труб [illegible] у камсамольскай ячэйцы [illegible] думка—«арганізаваць-бы свой вясковы камбінат»:—торфараспрацоўкі, цагельня і цэментна-трубная прадпрыемства. Але [illegible] ўздым. І гэта ня гледзячы на тое, што ячэйка [illegible] групаю беднаты; дзякуючы ячэйцы, [illegible] школа; дзякуючы ёй, [illegible] арганізацыя супроцьпажарнае ахоўы. [illegible] пачынаньняў, дарма што (як кажа) [illegible] у райёне.

(Працяг будзе).

РЭМ.

АБВЕШЧАНА ВАЙНА ДАПАТОПНАЙ САСЕ

Водлуг даных ЦСУ, па ўсяму Саюзу рэспублік у сялянскіх гаспадарках налічваецца ў карыстаньні да 5.000.000 сох. Савет Працы і Абароны пастанавіў у працягу 3-х гадоў сохі выкінуць зусім з сялянскага спажываньня.

Па вылічэньнях спэцыялістых замена 5.000.000 сох плугамі павялічыць ураджайнасьць сялянскіх палёў на 120.000.000 пуд. хлеба.

Віцебскі завод сельска-гаспадарчых машын прызваны для вайны з сахой і атрымоўвае заданьне павялічыць выпуск плугоў да 200.000 штук у год. У сучасны-ж момант прапускная здольнасьць заводу 100 тысяч.

Для разгортваньня вытворчасьці заводу чакаецца асыгнаваньне 130—140 тысяч рублёў на пашырэньне заводу.

Старшыня Мэталётрэсту Беларусі т. Фіш 11-га ліпеня ў Галоўмэтале ў Маскве рабіў даклад аб магчымасьцях пераходу віцебскага заводу сельска-гаспадарчых машын на выработку выключна плугоў. Галоўмэталь прызнаў правільным пераход віцебскага заводу на шырокую вытворчасьць плугоў у разьмерах неабходных для забясьпечаньня мерапрыёмства ўраду па пераводу сельскай гаспадаркі з сахі на плуг у заходніх і паўночна-заходніх раёнах.

У сувязі з гэтым прызнана мэтазгодным давесьці выпуск плугоў на віцебскім заводзе да разьмераў, якія будуць указаны ВСНГ Саюзу.

Саюзны Наркамгандлю ўжо прыступіў да вывучэньня калькуляцыі сабекошту плугоў. У марках плугоў, вызначаных для замены сахі, значацца плугі «Сухені», «Фэнікс» і плуг «SP6», якія выпускаюцца віцебскім заводам сельска-гаспадарчых машын.

МАЛОЧНАЯ КААПЭРАЦЫЯ ПАШЫРАЕЦЦА.

(З 1-га зьезду ўпаўнаважаных малочна-жывёлагадоўчае каапэрацыі Менскай акругі).

15 і 16-га ліпеня ў залі Менакрвыканкому адбыўся першы зьезд ўпаўнаважаных малочна-жывёлагадоўчае каапэрацыі Менскае акругі. Зьехалася 62 прадстаўнікі ад 45 малочных аб'яднаньняў.

Адчыняючы зьезд, тав. Філатаў (загадчык Менакрза) у кароткай прамове адзначыў тую паказальную акалічнасьць, што зьезду прыходзіцца пачынаць сваю будаўнічую працу якраз у той самы момант, калі адбываецца «Дзень Абароны». Гэта разам з тым мае і свой глыбокі сэнс: каапэрацыя наогул зьяўляецца тым фундамантам і сродкам, на якім будзе пабудаваны новы лад дабрабыту. Праз каапэраваньне рабочых і сялян, узмацняючы ўсю нашу гаспадарку,—мы разам з тым узмацняем наш тыл, які павінен быць цьвёрдаю апораю Чырвонае арміі.

Затым тав. Філатаў зьвярнуў увагу зьезду на тое, што сёньняшні дзень падводзіць цьвёрды грунт пад самастойнае існаваньне малочна-жывёлагадоўчай каапэрацыі, якая да гэтага часу была толькі падначальнаю сэкцыяй Белсельсаюзу, што не магло быць здавальняючым і мэтазгодным пры тым буйным расьце, які ў гэтай галіне адзначыўся за апошнія два гады.

З цікаваю і падрабязнаю справаздачай аб дзейнасьці малочна-жывёлагадоўчых арцеляў выступіў загадчык малочнае сэкцыі Белсельсаюзу.

Малочныя арцелі па Менскай акрузе пачалі арганізоўвацца ў 1924-25 г. За гэты год іх мелася толькі 5. На сёньняшні дзень іх ёсьць ужо 52, якія раскінуты амаль не па ўсіх раёнах, праўда, не ў аднолькавай колькасьці. Такім чынам за тры—чатыры гады малочная каапэрацыя ўзрасла на 1040 проц. Такі пасьпяховы рост сьведчыць аб яе жыцьцёвасьці і тлумачыцца вялікаю зацікаўленасьцю самога сялянства ў найбольш карысным збыце малака і забясьпечаньні жывёлы канцэнтраваным кормам. Далей—сярод другіх відаў сельска-гаспадарчае каапэрацыі малочная каапэрацыя пачынае займаць сваё пачэснае месца і яе ўдзельная вага ў агульным ліку каапэрацыйных с.-г. аб'яднаньняў складае ўжо 30,9 проц. Досыць будзе адзначыць, што да лічбы 52 яшчэ не дайшлі другія с.-г. аб'яднаньні. З раёнаў—на першым месцы стаіць Самахвалавіцкі, дзе маецца 12 малочных арцеляў, а таксама Койданаўскі і Заслаўскі—у кожным ёсьць па 8 арцеляў. Што датычыцца колькасьці каапэраванага сялянства і посьпеху ў гэтым напрамку—наступная табліца дае яскравы малюнак:

1925 г. пайшч. 203, на адну арцель 40,6;
1926 г. „ 756, на адну арцель 50,2;
1927 г. „ 1580, на адну арцель 63,2;
1928 г. „ 3855, на адну арцель 74,0.

Тут мы бачым, што ў параўнаньні з 1925 г. колькасьць пайшчыкаў на адну арцель узрасла ўжо на 1-ае красавіка на 182,2 проц. Прымаючы-ж пад увагу, што наступнае паўгодзьдзе 1928 г. у гэты падрахунак яшчэ не ўвайшло, можна загадзя лічыць, асабліва ў абставінах вясны і лета, што лічба 74 бязумоўна павялічваецца да 100, а агульны лік каапэраванага насельніцтва павінен дасягнуць 7.700 пайшчыкаў.

Па сацыяльнаму складу сярод пайшчыкаў ёсьць: сялян 3807 чал., рабочых—4, служачых—35, саматужнікаў—9. Партыйцаў—15, сяброў КСМ—14. Жанчын—402, што складае пакуль што толькі 10 проц. Але да канца бягучага году трэба ўзяцца за тое, каб лік жанчын у арцелях павялічыць да 25 проц.

Цікава і маёмаснае становішча сяброў арцеляў: беспасеўных—61 чал., з пасевам да 1 дзес.—65 чал., ад 1 да 2 дзес.- 231 чал., ад 2 да 4 дзес.—1359 ч., ад 4 да 6 д.—912 чал., ад 6 да 8 дзес.—573 ч., ад 8 да 16 дзес.—470 і ад 16 і вышэй—48 ч. Адсюль мы можам канстатаваць найбольшы ўдзел у малочнай каапэрацыі серадняцкага сялянства і слабы яшчэ абхоп каапэрацыяй беднаты. У адносінах заможнікаў назіраецца адыход з аб'яднаньняў у параўнаньні з 1927 г. лік заможных пайшчыкаў зьменшыўся з 17,6 проц. да 7,4 проц. Затое ўзрос лік серадзякоў на 11,1 проц. Такім чынам—узмацненьне каапэраваньня беднаты становіць пільную чарговую задачу. І наогул трэба падкрэсьліць, што задача малочнага каапэраваньня сялянства Менскае акругі, ня гледзячы на вышэй паказаны і буйны рост арцеляў,—толькі ставіцца ў парадак дню, бо 3855 пайшчыкаў дае толькі 2,9 проц. да агульнага ліку сялянства Менскае акругі. Праца ледзь пачынаецца—наперадзе яе яшчэ вельмі многа.

Прадукцыя каапэрацыйных заводаў зьяўляецца зусім добраякаснай і здольнай вытрымліваць канкурэнцыю ня толькі саюзных паўночных і ўсходніх маславытворчых цэнтраў, як Валогда або Сібір, але нават і з замежнай вытворчасьцю. Дзеля спробы быў выпісан з Нямеччыны сыр і ў лябараторыі зрабілі дасьлед: па сваёй якасьці і смаку наш сыр аказаўся лепшым.

За мінулае паўгодзьдзе пайшчыкі праз малочныя арцелі атрымалі жмыху 660480 кгр. і атрубей 652045 кгр; г. зн., што 1 каапэраваная гаспадарка мела каштоўнага і высокакарыснага корму 340 кгр., а на 1-у карову выйдзе 93 кгр. Бядняцкія гаспадаркі заўсёды мелі перавагу і першачарговасьць у забясьпечаньні кормам.

Добра і ўсебакова ілюстраваная лічбамі справаздача выклікала зразумелую зацікаўленасьць зьезду, вакол якое разгарнуліся агульныя спрэчкі. Адзначаліся ня толькі станоўчыя, але—у першую чаргу—найбольш балючыя і адмоўныя бакі гэтае вельмі складанае працы.

Адзін выказваўся за неабходнасьць палепшаньня гатунку нашае каровы, за лепшага пародзістага быка, за цёплае памяшканьне і г. д. Другі гаварыў аб большым засеве канюшыны і караньплодаў, аб павялічэньні колькасьці злучных пунктаў, аб адсутнасьці пляновасьці ў арцелях, аб цяжкім фінансавым становішчы апошніх, аб недастатковасьці агракультурнае працы на вёсцы і г. д.

Наглядаючы з боку, можна было адразу заўважыць, што людзі зьехаліся за тым, каб вялікую і карысную для сялянства і дзяржавы справу пасунуць наперад яшчэ больш шпаркім крокам.

Акрамя шэрагу агульных задач, зьезд асабліва падкрэсьліў у сваёй рэзалюцыі наступнае:

Неабходнасьць замацаваньня існуючых аб'яднаньняў, наладжаньне і ўпарадкаваньне справаздачнасьці і учоту; няўхільнасьць мэтазгоднага скарыстоўваньня сродкаў, якія даюцца арцелям дзеля палепшаньня, пашырэньня і паглыбленьня працы; патрэбнасьць самага энэргічнага ўцягненьня жанчын у арцелі; павялічэньне пайшчыкаў да 200 чал. на арцель, аб'яднаньне маламоцных арцеляў у адну з такім разьлікам, каб радыус яе дзейнасьці меў 7-10 кілёмэтраў і арганізацыя курсаў па малочна-жывёлагадоўчай каапэрацыі для нізавых аб'яднаньняў.

Урэшце зьезд абраў свае кіруючыя органы: савет—у складзе 11 сяброў і 3-х кандыдатаў; Праўленьне Менскага Акруговага Аб'яднаньня ў складзе 3-х сяброў: Белюся, Казючыц (жанчына) і Сьцяпуры, дадаўшы двух кандыдатаў—Любу Нарутовіч і Барысэвіча. Рэвізійная Камісія абрана з 3-х чалавек: Казеля, Шыцеля і Заполь пры двух кандыдатах.

Таксама абрана дэлегацыя на ўсебеларускі зьезд мал.-жывел. каапэрацыі ў колькасьці 14 чалавек.

Шуляк.

ХРОНІКА.

Рыхтуемся да асеньняй сяўбы.

ЦЭНТРАЗЕМСКЛАД УСІМ ЗАБЯСЬПЕЧАН.

На двары Цэнтраземскладу зараз можна заўважыць вялікі натоўп сялян з падводамі. Купляюць—малатарні, арфы, жняяркі, сячкарні і інш. Перад касавіцай сяляне імкнуцца закупіць усе машыны і начыньне, патрэбнае ў гаспадарцы.

На складах Цэнтраземскладу зараз знаходзіцца: 325 жняярак, 67 касілак, будзе арыентыровачна ў хуткім часе каля 1500 малатарняў, 1500 прывадоў, 1800 арфаў і інш. Мяркуецца закупіць да асеньняй сяўбы каля 900 пуд. азімай вікі. У тым выпадку, калі віку нельга будзе дастаць у межах Савецкага Саюзу, тады ёсьць думка набыць яе за межамі СССР.

Да асеньняй сяўбы атрымана ўжо 700 тон заграпічнага і 300 тон расейскага супэрфасфату. Апроч таго, мяркуецца яшчэ завесьці каля 400 тон супэрфасфату.

АБСЛУГОЎВАНЬНЕ С.-Г. КАЛЕКТЫВАЎ.

У часе асеньняй сяўбы будзе зьвярачвацца вялікая ўвага на абслугоўваньне с.-г. калектываў. Гэта абслугоўваньне павінна пайсьці па 3-х напрамках: аграпамічным, эканамічным і арганізацыйным. Для аграпамічнага абслугоўваньня ў кожным раёне вызначан спэцыяльны агранам. Дзеля таго, каб калектывы маглі стаць на ногі, ім будуць выдзелены адпаведныя крэдыты, і будзе закончана арганізацыйнае ўпарадкаваньне с.-г. аб'яднаньняў.

Масавы выхад сяброў Чырвонага Крыжу.

Менскі акруговы камітэт Чырвонага Крыжу арганізуе 21-га ліпеня масавы выхад сяброў сангурткоў першай дапамогі і сандружын у вайсковыя лягеры. На месцы будзе праведзена баявая інсцэніроўка з удзелам чырвонаармейцаў.

Мэта выхаду—азнаямленьне з жыцьцём і бытам чырвонаармейцаў.

Курсы перападрыхтоўкі працаўнікоў с.-гасп. крэдытнай каапэрацыі.

З 9 ліпеня пры Белсельбанку працуюць курсы па перападрыхтоўцы старшынь і рахункаводаў нізавой сеткі сельска-гаспадарчай крэдытнай каапэрацыі Менскай, Гомельскай, Бабруйскай і Мазырскай акругі.

Курсы старшынь месячныя, а рахункаводаў—шасьцітыднёвыя. На абодвых курсах навучаецца каля 100 чалавек.

Прыём заяў у 3-хгадовую школу мэдычных сясьцёр.

З 10-га ліпеня пачаўся прыём заяў у 3-хгадовую школу мэдычных сясьцёр Чырвонага Крыжу.

Сёлета заявы будуць прымацца выключна праз акруговыя камітэты Чырвонага Крыжу.

Прыём заяў будзе скончан 20-га жніўня і 1-га верасьня пачнуцца заняткі.

Культурная сувязь з замежамі.

На днях беларуская дзяржаўная бібліятэка атрымала з Чэха-Славакіі вялікую партыю кніг.

Кнігі атрыманы ад Славянскай бібліятэкі ў Празе, Чэскай Акадэміі Навук і інш.

Былыя беспрытульныя ў ВНУ і тэхнікумы.

У выходзячым вучэбным годзе звыш 20 быўш. беспрытульных, якія сёлета скончылі сямігодкі, будуць накіраваны ў тэхнікумы і ВНУ.

Літаратура для вясковых дзіцячых установ.

Менскі інспэктарыят аховы здароўя накіраваў у раённыя дзіцячыя кансультацыі і яслі спэцыяльную літаратуру. Усяго накіравана 50 бібліятэчак для дзіцячых ясьляў і 14 бібліятэчак для кансультацый. Апрача таго, накіравана на месцы дастатковая колькасьць плякатаў на тэмы «Ахова маці і дзіцяці».

Абсьледваньне пажарных арганізацый.

У сучасны момант акруговымі пажарнымі інспэктарамі праводзіцца абсьледваньне становішча пажарных арганізацый на месцох.

З некаторых акругаў ужо паступілі матар'ялы абсьледаваньня.

Мэта абсьледваньня—выявіць дасягненьні і недахопы пажарных арганізацый і намеціць далейшыя мерапрыёмствы па палепшаньні іх працы.

Менскія яслі будуць працаваць усё лета.

У сувязі з тым, што маткі-адзіночкі ў летні час заняты на грамадзкіх работах, дзіцячыя яслі № 5, 6 і 7 на час адпачынку працаўнікоў ясьляў зачыняцца ня будуць. ЦК Памдзет і Наркамздраў адпусьцілі адпаведныя сродкі на аплату намесьніц працаўніц, якія ўходзяць у адпачынак.

100000 руб. на агнятрывалае будаўніцтва.

Праўленьне Белсельбанку адпусьціла акругам дадаткова 100000 руб. доўгатэрміновага крэдыту. Гэтыя сродкі адпушчаны на пашырэньне агнятрывалага будаўніцтва ў сельскіх мясцовасьцях БССР.

Пасьведчаньні на права атрыманьня паштовай карэспандэнцыі.

У хуткім часе, па распараджэньні Нар. Кам. Паштэлю, уводзіцца выдача паштовых пасьведчаньняў асабістасьці тэрмінам на 3 гады для атрыманьня ўва ўсіх установах Саюзу ўсялякага роду карэспандэнцыі.

Для атрыманьня гэткага пасьведчаньня патрэбна падаць заяву з прадстаўленьнем дакумантаў асобы і фатаграфічнай карткі.

Гэтыя пасьведчаньні пазбаўляць асоб, якія атрымліваюць карэспандэнцыю, ад засьведчаньня натарыяльным, ці міліцэйскім парадкам.

Пашырэньне сеткі паштовых агенцтваў у Менску.

Гэтымі днямі адчынены паштова-тэлеграфныя агенцтвы на Камароўцы, Серабранцы, на пляцу 25 Кастрычніка і ў „Доме Працы". Зараз па гораду існуе ўжо сем такіх агенцтваў. З новых агенцтваў досыць бойка працуюць на Камароўцы і ў «Доме Працы». Агенцтвы вядуць усе паштова-тэлеграфныя апэрацыі і пры іх існуюць аддзяленьні кас ашчаднасьці.

Менскі дзень.

Колькасьць паштовых скрынак па Менскай акрузе за апошнія месяцы павялічылася на 30 проц., што значна прыблізіла насельніцтва да паштовай сувязі.

50.000 руб. адпусьціў Белсельбанк Белсельтрэсту на наём рабочай сілы ў саўгасах у час уборачнай кампаніі.

1.300 дзяцей ахоплена дзіцячымі ясьлямі Менскай акругі. Усяго на раёнах Меншчыны зараз працуе 55 ясьляў.

У бліжэйшым часе менскі міжгародны перагаворачны пункт будзе працаваць круглыя суткі. З 12 гадзін ночы перагаворы будуць утварацца ў тэлеграфнай касе. У сучасны момант гэты пункт працуе толькі да 12 гадз. ночы.

8.265 руб. адпусьціў Белсельбанк на меліярацыю ў трэсьціраваных саўгасах Васілеўск, Завалочыцы і Сьмілавічы.

Абавязковая дастаўка пераводаў і каштоўных лістоў на дом. Па распараджэньню Нар. Кам. Паштэлю, з 1-га ліпеня ўведзена абавязковая дастаўка адрасатам на дом пераводаў і каштоўных лістоў да 500 руб. Такса на дастаўцы пераводаў павіжана на 40 проц.

Сёлета ў Менску будзе адчынена 7 дзіцячых садоў і 7 ачагоў. Прыём дзяцей рабочых у дзіцячыя ачагі пачнецца з 15-га жніўня, а ў дзіцячыя сады—з 21-га жніўня.

Капітальнае пераабсталяваньне тэлеграфных ліній Менску

Менская Паштова-Тэлеграфная Кантора зараз праводзіць досыць буйную работу па кабеліраваньню тэлеграфных правадоў у Менску. Гэтыя работы будуць каштаваць звыш 100000 руб. Сродкі на капітальнае пераабсталяваньне тэлеграфных ліній у Менску адпушчаны Нар. Кам. Пошт і Тэлеграфу.

Да ўстаноўкі тэлефонных аўтаматаў.

Затрэбавана з Масквы 6 тэлефонных аўтаматаў грамадзкага карыстаньня. Гэтыя аўтаматы мяркуецца ўстанавіць у больш многалюдных мясцох гораду. Два аўтаматы будуць устаноўлены на вакзалах МББ і Заходніх чыгунак, адзін у „Доме Працы", а рэшта ў іншых мясцох гораду.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК

(НА 17-VII 1928 г.).

Абл. 1 дзярж. паз.—прад. 4—59,5 куп. 4—57,5
Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 5—15, куп. 5—12
Абл. 2 сял. паз.—прад. 5,15, куп. 5, 12
Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—0,5,5, куп. 5—03,5
Абл. 10 пр. паз. 27 году —прад. 26,08, куп. 25—98.
Абл. дзярж. паз. 26 г.—прад. 121—50, куп. 119—50.
Абл. 12 проц. паз.—прад. 101—60, куп. 101—55.
Абл. 6 проц. паз. індустр.—прад. 25—04, куп. 24—94.

Пехатой вакол сьвету.

У Гомель прыбылі тры падарожнікі Цэханоўскі, Датугашвілі і Суслоў, якія падарожнічаюць вакол сьвету пехатой.

21-га студзеня ўсе тры вышлі з Масквы. Падарожнікі ўжо прайшлі 10 чужаземных дзяржаў, 18 савецкіх рэспублік, 400 гарадоў, зрабіўшы звыш 10 тысяч кілёмэтраў. Падарожнікі зьяўляюцца партыйцамі і камсамольцамі.

З падарожнікамі ідзе сабака сібірскае пароды, які нясе на сабе 10 кілгр. багажу. Кожны падарожнік нясе на сабе 12-14 кілё багажу. Звычайна яны робяць у дзень 45 клм., прычым гэтую адлегласьць робяць ня спыняючыся.

Праз кожныя 200 вёрст яны падпадаюць мэдыцынскаму агляду, здароўе іх палепшылася, лёгкія нават умацаваліся. Наогул, падарожнікі загартаваліся. У Хэрсоне яны купаліся ў Дняпры ў часе лёдаходу. Узімку яны ходзяць у скураных трусах.

Па дарозе на падарожнікаў было зроблена 18 узброеных нападаў. Самым цяжкім быў пераход праз Галодны стэп пры 40 градусах гарачыні. Усяго падарожнікі павінны прайсьці 72 тысячы клм. З Гомелю падарожнікі накіроўваюцца ў Ленінград, Урал, Сібір, Кітай, Японію, Паўночную і Паўднёвую Амэрыку, потым праз Францыю і Нямеччыну ў Маскву, куды яны мяркуюць прыбыць у 1931 годзе.

УСЕБЕЛАРУСКАЯ СПАРТАКІЯДА.

Гарадкі.

На пляцоўцы заводу «Пралетары» праводзіліся спаборніцтвы па гарадкох.

Спаткаліся каманды Менску і Віцебску. Вынік спатканьня 2:0 на карысьць Менску.

Спатканьне паміж Бабруйскам і Мазырам скончылася перамогай Бабруйску з вынікам 2:0.

Баскетбол.

Баскетбольныя гульні адбываліся на стадыёне чыгуначнікаў. Вынікі гульняў:

АВВШ выйграла ў сапёрнай роты з вынікам 31:8 на пляц. „Прафінтэрн".

Бабруйская каманда перамагла каманду Гомеля з вынікам 29:16.

Скачкі ў вышыню (жанч.).

Лепшае дасягненьне ў Макарэвіч (Менск)—135 см.

Пакуль што менская каманда ідзе наперадзе.

Футбол.

Матч паміж камандай лягеру «Савецкая Беларусь» і Смаленскім лягерам скончыўся вялікай перамогай (10:3) Смаленску.

Новае ўсебеларускае дасягненьне.

17 ліпеня на пляцоўцы «Прафінтэрн» Патахневіч (Гомель) устанавіў новае ўсебеларускае дасягненьне па мятаньню коп'я (39 мэтр. 42 см.).

Калі скончыцца спартакіяда.

Спартакіяда скончыцца ў чацьвер, 19 ліпеня. Урачыстае зачыненьне і выдача прызоў камандам пераможніцам адбудзецца ў садзе «Прафінтэрн».

У менскай дыетычнай сталоўцы

(Узорная лячэбніца для жалудачна-хворых).

Гэтымі днямі ў памяшканьні менскае дыетычнае сталоўкі (па Інтэрнацыянальнай вул.) адбыўся агульны сход пацыентаў супольна з тэхнічным пэрсаналам у гонар 2-хгадовага юбілею існаваньня гэтага вельмі карыснага інстытуту аховы здароўя.

Загадчык лячэбніцай д-р Мононзон чытаў падрабязную справаздачу аб працы сталоўкі.

Больш 700 пацыентаў, жалудачна-хворых прайшлі праз гэтую дыетычную сталоўку. Хворыя атрымалі для сябе вялікую карысьць.

Дыетычная сталоўка—гэта адно з буйнейшых дасягненьняў савецкае ўлады ў галіне аховы здароўя.

15-га ліпеня сталоўка зачынілася на адзін месяц, каб даць магчымасьць абслугоўваючаму пэрсаналу выкарыстаць летні адпачынак.

Пасьля водпуску сталоўка пераяжджае ў новае памяшканьне, у будынак цэнтральнае амбуляторыі, дзе, пасьля належнага рамонту, яна там і застанецца.

Трэба дадаць, што праца ў сталоўцы пастаўлена на належную вышыню.

Адносіны абслугоўваючага пэрсаналу да наведвальнікаў вельмі добрыя.

Д-р Мононзон шмат часу і працы ахвяроўвае пацыентам гэтае сталоўкі.

У працягу 6-цітыднёвага сталаваньня там, хворыя аглядаюцца доктарам па некалькі разоў, каб пераканацца, якія зьмены адбыліся ў стане яго здароўя за гэты час.

Лёрэлей.

С у д.

ЗАБОЙСТВА МАЛАДОГА ЛЯСЬНІКА.

Грамадзянка пас. Падвосіна, Узьдзенскага раёну, Зося Якімовіч, удава, актывістка, займала пасаду лясьніка абходу № 13 Узьдзенскага лясьніцтва. З таго часу як Зося Якімовіч заняла гэту пасаду лясьніка, гр-н в. Чурылы Іван Чарнавус, вядомы парубшчык лесу, коса пагляд аў на Зосю Якімовіч, а асабліва на сына яе—Васіля 14-ці год за тое, што Зося і сын Васіль неаднакраць складалі пратаколы на Чарнавуса за самавольныя насечкі лесу і прыцягвалі яго да адказнасьці.

Да паступленьня Зосі Якімовіч на пасаду лясьніка Іван Чарнавус амаль 5 год гаспадарыў у лесе, сек яго, прадаваў на базарах, як у мястэчках, так і ў горадзе.

Калі Іван Чарнавус заўважыў, што сын Зосі Якімовіч—Васіль пільна пачаў сачыць за парубшчыкамі лесу, ён стаў адчуваць да Васіля Якімовіча асабістую злосьць. Часамі Чарнавус у гутарцы з сваімі сябрамі проста казаў: гэта не лясьнік, а злы шчанок, яго трэба прыбраць са сьвету і тады Зося Якімовіч адмовіцца ад пасады.

7-га студзеня 1928 г. Зося Якімовіч дрэнна сябе адчувала—сын яе Васіль хоць ведарослы хлапец, але лічыў, што лес вялікая каштоўнасьць ва ўмовах нашай краіны і замест маці з раніцы накіраваўся ў лес. Аднвчасова гэта заўважыў Іван Чарнавус,—не сядзелася яму дома і па сьлядох Васіля Якімовіча, запрогшы каня, Чарнавус памчаў у лес. У густым ельніку Васіль Якімовіч наткнуўся на Чарнавуса, які сек ёлку.

—Дзядзька, што ты сячэш, дай білет ад лясьніцтва! Узброены сякерай, Іван Чарнавус на гэты раз ня стрымаў, падбег да Васілія размахнуўся і некалькі разоў ударыў хлапца па галаве абухом сякеры. Сьмерць Васіля Якімовіча наступіла адразу. Чарнавус мёртвага хлапца схаваў у гушчар лесу і вярнуўся дамоў.

Менскі акруговы суд прыгаварыў: Івана Маркавага Чарнавуса на 10 год зьняволеньня з суровым адмежаваньнем і пазбаўленьнем у правах на тры гады. Суд таксама прысудзіў з забойцы 30 руб. страт у карысьць Зосі Якімовіч за пахаваньне сына.

Кастроў.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА.

ТЭАТР—КІНО.

ЛЕТНІ САД КІНО «КУЛЬТУРА». Савецкая, 71.	Апошняя навінка дзяржкіно Грузіі „ПЕРШАЯ І АПОШНЯЯ". Драма ў 8 частках. Звыш праграмы—гастролі Л. З. Леанідава і Я. Ареат.
КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА".	Амэрыканскі фільм „ТРЫ ІСПЫТЫ". Звыш праграмы—канцэртнае аддзяленьне.
КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».	Замежны фільм „КАХАНЬНЕ Ў 16 ГОД". Пачатак а 7 з пал. гадз.
КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».	Толькі 3 дні—17, 18 і 19 ліпеня працяг 2-й і апошняя 3-я сэрыя „МІС-МЭНД" у 10 частках.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Атэстат аб сканчэньні Чэрвенскай яўрэйскай сямігодкі за 25-26 г. Цэнтэра Н. кв. 853.

— Сяброўская каапэрац. кніжка № 3156 Зятко І. М., выд. Барысаўскім ЦРК, кв. 822.

— Пашпарт Хацкевіча Ф., выд. Барысаўскім РВК, кв. 857.

— Паявая кніжка № 3799 Кішыка П., выд. Барысаўскім ЦРК, кв. 858.

— Вучотна-конская кніжка Біргера І. К., выд. Менакрваенкаматам, кв. 859.

— Асабовае пасьведчаньне, выд. Запольскім сельсаветам Плешчаніцкага раёну, Менскай акругі ад 15-V-27 г. за № 1091 з візай пагранатраду № 14 ад 1-VI-27 г. на імя Дварэцкага В. М., кв. 860.

— Чырвонаармейская кніжка Труса С. В. нарадж. 1889 г., кв. 861.

— Паявая кніжка № 21 Данейко В., выд. Барысаўск. прыгарадн. спаж. т-вам, кв. 862.

— Квіт Нехаміна З. за № 2073, выд. Барысаўск. кам. гаспад. ад 23-VI-26 г. на 10 руб., кв. 863.

— Сяброўская кніжка № 61990 Лобача І. В., выд. саюзам прац. зямлі і лесу, кв. 864.

— Лекавая кніжка Лобача І. В., выд. Менакрстрахкасай, кв. 865.

— Асабовае пасьведчаньне Вербіцкага М. О., выд. нач. вучастк. службы цягі, кв. 866.

— Вучотна-конская кніжка Шаплава А. І., кв. 871.

— Асабовае пасьведчаньне Вербіцкай Ф. Л., выд. нач. вучастк. службы цягі кв. 867.

— Сяброўскі білет № 6389, выд. ЦП саюзу працасьветы, пашпарт, выд. Бабр. акр. міліц. на імя Лаўрэнцьева Л., кв. 868.

— Паявая кніжка № 1498 Несьцяравай О., выд. Барысаўскім ЦРК, кв. 869.

— 2 Вучотна-конскія карткі Барысаўскага ЦРК, выд. Барысаўскім акрваенкаматам, кв. 870.

— Вучотна-конская кніжка Шаплава П. І., кв. 871.

— Вучотна-конская кніжка Жданова Ф. К., кв. 871.

— Вучотна-конская кніжка Мазьнева І. М., кв. 871.

— Вучотна-конская кніжка Салаўева С. А., кв. 871.

— Вучотна-конская кніжка Багамолава А. Д., кв. 871.

— Вучотна-конская кніжка Казлова М. К., кв. 871.

— Вучотна-конская кніжка Сіўцава Г. П., кв. 871.

Асабовая кніжка № 7 Сермяшка Г. А., выд. Крупскім РВК, кв. 871.

— Вучотна-конская кніжка Якімава А. І., кв. 871.

— Асабовая кніжка № 56 ор. № 4, выд. 24-ІІІ-23 г. быўш. Бобрскім ВВК на імя Волка Н. Х., кв. 871.

— Асабовая даапрызыўная кніжка Шахрая Т. Е., выд, Крупскім РВК, кв. 871.

— Пасьведчаньне, выд. каманд. 4 цяжк. Гаубічнай батар. Стасевіча Н. П., кв. 871.

— Пасьведчаньне, выд. каманд. 4 цяжк. Гаубічнай батар. Шаплава Е. Т., кв. 871.

— Пасьведчаньне, выд. каманд. 2 Гаубічн. батар. Пчелка А. І., кв. 871.

— Сяброўская кніжка Дзеравенчыка М. І., выд. менскім прыгародным спаж. т-вам «Земляроб», кв. 872.

— Асабовая кніжка № 365 Хоміча А., выд. Барысаўскім РВК, кв. 873.

— Вучотна-конская карт. і асабовае пасьведчаньне Лукашэвіча Н., выд. Новельскім с.-с., кв. 874.

Галоўлітбел 302.

БАЛЯНС

АКТЫЎ. па ЦЭНТРАЗЕМСКЛАДУ на І-е кастрычніка 1927 году. *ПАСЫЎ.*

АКТЫЎ.

НАЗВА РАХУНКАЎ	Сума часн.	Сума агульн.	%% суадносіны.
1. ГРАШОВЫЯ СРОДКІ І КАШТ. ПАПЕР.			
а) Каса	23250—97		
б) Бягучыя рахункі	63078—05		
в) Каштоўныя паперы	43943—23		
	37284—62	167556—87	4,43
2) МАТАР'ЯЛЬНЫЯ КАШТОЎНАСЬЦІ.			
а) Тавары ў аддзялен. і магазынах.	1867814—45		
б) Гатовыя вырабы	105157—88		
в) Запасныя часткі к с.-г. машынам	27036—27		
г) Матар'ялы ў вытворчасьці	76166—41		
д) „ „ ў транспарце	350—60	2076525—61	54,95
3. МАЕМАСЬЦЬ.			
а) Будынкі і пабудовы	40492—57		
б) Машыны і тэхнічнае абсталяв.	75754—10		
в) Інструмэнты	7036—41		
г) Жывы і мёртвы інвэнтар	43954—63		
д) Скончаны капітальн. рамонт.	6876—60	174114—31	4,61
4. ДЭБІТОРЫ.			
а) Пакупшчыкі	63288—76		
б) Дастаўшчыкі	432375—75		
в) Розныя асобы і ўстановы	14289—34		
г) Авансы рабочых і служачых	817—92		
д) Наркамзем	8373—85		
е) Няпэўныя даўгі	52791—01	571936—63	15,14
5. Падсправаздачныя сумы	1136—05	1136—05	0,03
6. АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВА ДА АТРЫМ.			
а) Вэксалі ў партфэлі	195445—13		
б) » ў вучоце	323070—67		
в) » пратэставаныя	940—00		
г) » на інкасо	174—25	519630—05	13,75
7. НЯСКОНЧАНЫЯ АПЭРАЦЫІ.			
а) Па вытворчасьці	32637—99		
б) Нясконченыя рамонты	1412—68	34050—67	0,9
8. Выдаткі будучых гадоў	38267—57	38267—57	1,01
9. Страты	195840—76	195840—76	5,18
БАЛЯНС	—	3779058—52	100
ПА-ЗА БАЛЯНСАМ.			
Дэбітары па гарантыйных вэксалёх	—	—	
Белсельбанк	300000—00	300000—00	
Атрыманыя гарантыі	22000—00	22000—00	

ПАСЫЎ.

НАЗВА РАХУНКАЎ.	Сума часн.	Сума агульн.	%% суадносіны.
1. КАПІТАЛЫ.			
а) Устаўны	533006—75		
б) Запасны	71247—85		
в) Амортызацыйны	23969—70	628224—30	16,62
2. ФОНДЫ.			
а) Паляпшэньня быту рабоч. і служач.	1433—06		
б) Стандартызацыйны	2385—20		
в) Няпэўных даўгоў	42809—89	46628—15	1,23
3. ПАЗЫКІ І КРЭДЫТЫ.			
а) Спэц. бягуч. рахункі пад залогі	638880—92		
б) Банкі па вучоту вэксалёў	323070—67		
в) Доўгатэрміновая пазыка НКФ	300000—00	1261951—59	33,39
4. ВЭКСАЛІ ВЫДАНЫЯ	1652303—25	1652303—25	43,73
5. КРЭДЫТОРЫ.			
а) Пакупцы	130166—36		
б) Дастаўшчыкі	26814—51		
в) Розныя асобы і ўстановы	3219—89		
г) Авансы служачым	82—23		
д) Пераходныя сумы	6278—70		
е) НКФБ па падаходнаму падатку	1851—85	168413—54	4,45
6. Падсправаздачныя сумы	829—26	629—26	0,03
7. Расходы мінулых гадоў	18421—52	18421—52	0,49
8. Сумы да высьвятленьня	2286—91	2286—91	0,06
БАЛЯНС	—	3779058—52	100
Вэксалі гарантыйныя	300000.00	300000.00	
Крэдыторы па гарантыях	2000.00	2000.00	
Дастаўшчыкі па гарантыях	20000.00	20000.00	

Нам. дырэктара-распарадчыка ЧУЙКЕВІЧ. **Галоўны бухгальтар ЮРКШТОВІЧ.**

РАХУНАК

прыбыткаў і страт за 1926-27 апэрацыйны год.

ДЭБЭТ.

Пэнсія, сацстрах, адлічэньні прафсаюзам і інш.	187609—62
Раьезды і камандыроўкі	11528—51
Наём памяшканьняў і рамонт	36807—58
Гаспадарч., канцылярск. і паштова-тэлегр. выдаткі	16140—02
Іншыя выдаткі	23101—77
Падаткі, гэрб. і інш. зборы	96463—12
Страхоўка тавараў і кас	8082—99
Проц анты па вэксалёх і пазыках—246227—80 і за выключэньнем атрыманых—40510—67	205717—13
Страты пры прадажы і пераацэнцы тавараў	68344—45
Тавары, якія прышлі ў нягоднасьць, усушка, утруска, недахопы і тара.	21339—02
Сьпісана па перарахунках мінул. гадоў і безнадзейн. даўгоў	2729—05
Бясплатныя выдачы і афяры	295—20
Розныя сьпісаньні	306—82
Амартызацыя і забясьпячэньне няпэўн. даўгоў	26650—09
Страты па с.-г. майстэрнях	12417—16
Разам за 1927 г.	717532—53

КРЭДЫТ.

Валавы прыбытак ад рэалізацыі тавараў	487585—10
Тара, лішкі і прададзены лом	12035—58
Перарахункі мінулых гадоў і безнадзейн. даўгі	8317—36
Іншыя прыбыткі	11135—57
Прыбыткі ад эксплёатацыі транспарту	2618—16
Разам за 1927 г.	521691—77
Страты	195840—76

Нам. дырэктара-распарадчыка ЧУЙКЕВІЧ.

Галоўны бухгальтар ЮРКШТОВІЧ.

Баляне і рахунак прыбыткаў і страт зацьверджаны камісіямі Экана БССР на пасядж. ад 8-VI 1928 г. і да надрукаваньня дазваляецца.
Ст. Інспэктар Кіраўн. Дзяржаўн. Прыбыткаў НКФБ Д. П. СТАЯНОЎСКІ.

1-я друкарня.